

www.musavat.com

MUSAVAT

Qurucusu: Rauf Arifoğlu Gündəlik qəzet 8 dekabr 2023-cü il Cümə № 221 (8357) Qiyməti 60 qəpik

Gündəm

Bakıya qarşı neft-qaz sanksiyası alınmadı

Erməni lobbisinin fiaskosu; Brüssel enerji tərəfdaşlığında yol xəritəsini yeniləməyə razılaşdı

yazısı səh.6-da

Biz Novruz bayramını qeyd edəndə Kreml "torbaları" sayacaq

yazısı səh.6-da

ABŞ-la böhran Bakıda keçildi- Vaşinqton masası yenidən qurulur

yazısı səh.8-də

Sülh danışıqlarında "yazışma diplomatiya"sı

yazısı səh.9-da

Azərbaycanlıların Rusiyadan "böyük köç"ü?

yazısı səh.10-da

Avropa İttifaqı Zəngəzur dəhlizinə yeni "ordu" yeridir

yazısı səh.4-də

Ölkəmizin "xristian klubu"na mümkün üzvlüyünə nöqtə!

yazısı səh.5-də

Spirtili içkilər 10 faiz bahalaşacaq

yazısı səh.13-də

Arvadını döyən kişilərin sayı üç dəfə artıb - səbəblər

yazısı səh.14-də

Azərbaycanda dollar bolluğu

yazısı səh.15-də

İrəvandan qayıdan azərbaycanlı: "Məni hələ çox təhlükələr gözləyir"

yazısı səh.12-də

NİYƏ NÖVBƏDƏNKƏNAR, NİYƏ 7 FEVRAL?

İlham Əliyev xalqdan ən yüksək şəkildə "etibar səsi" gözləyir və bu, belə də olacaq; Prezident yeni çağırışları komandasında tətbiq etmək, ASAN hakimiyyət modelini formalaşdırmaq üçün hər şeyi öz seçkisi ilə başlayır...

yazısı səh.3-də

Prezidentdən "Azərbaycanda sabitliyə xarici təhdid yoxdur" mesajı

Hakimiyyəti İran, Rusiya və Ermənistan kimi dövlətlərin əhatəsində arxayın edən nədir?

yazısı səh.7-də

Qağıq Voskanyan

Erməni diversanta ağır cəza

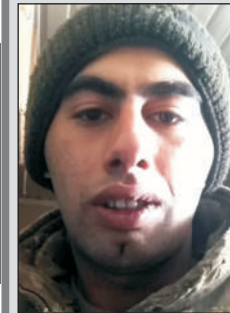
yazısı səh.10-da

Qulam Babayev

Professordan "yənə güclü zəlzələ olacaqmı" sualına cavablar

yazısı səh.11-də

Hüseyin "yezidlər məmləkəti"ndə sınağı

yazısı səh.12-də

Avropa Məhkəməsi ermənilərin şikayətini rədd etdi

Avropa İnsan Hüquqları Məhkəməsi (AİHM) Ermənistan Konstitusiyası Məhkəməsinin keçmiş sədri Qrayr Tovmasyanın və məhkəmənin üç keçmiş hakiminin şikayətini qəbul etməyib.

Ermənistan KİV-ləri xəbər verir ki, bu barədə Ermənistanın beynəlxalq hüquqi məsələlər üzrə nümayəndəsinin ofisindən məlumat verilib.

Məhkəmə hüquqşunasların şikayətini qəbul edilməz elan edib: "AİHM-in qərarı qətidir və ondan şikayət verilə bilməz".

Hüquqşunaslar 2020-ci ildə Avropa İnsan Hüquqları Konvensiyasının bir neçə maddəsi üzrə hüquqlarının pozulması iddiası ilə məhkəməyə müraciət ediblər. Söhbət ədalətli məhkəmə istintaqı, mülkiyyət, şəxsi və ailə həyatına hörmət hüquqlarından, ayrı-seçkiliyə qadağadan gedirdi. İddiaçıları öz ölkələrində bu qərarla bağlı şikayət vermək imkanından məhrum olduqlarını və bu qərarın özbaşına olduğunu qeyd ediblər.

Xatırladaq ki, 2020-ci ilin iyununda Ermənistan parlamentində Konstitusiyası Məhkəməsinin üç hakiminin səlahiyyətlərindən məhrum edərək konstitusiyaya dəyişiklik edib. Daha sonra onlar AİHM-ə müraciət ediblər.

"Şahdəniz"dən əldə olunan gəlirlər açıqlandı

Cari ilin yanvar-noyabr aylarında Azərbaycan Dövlət Neft Fondunun (ARDNF) "Şahdəniz" qaz-kondensat yatağından (qaz və kondensatın satışından) əldə etdiyi gəlirlər açıqlanıb. ARDNF-nin yaydığı məlumata görə, qeyd olunan dövrdə fondun gəlirləri 1 milyard 308 milyon dollar təşkil edib. Kondensat satışından isə əldə olunan gəlirlər cari ilin 11 ayında 324 milyon 396 min dollar olub.

17 nəfər valideynlik hüququndan məhrum edilib

"2020-2023-cü illərdə valideynlərin uşaq hüquqlarından məhrum edilməsi və ya məhdudlaşdırılması bağlı 17 mülki iddia qaldırılmışdır".

Bunu "Məişət zorakılığının qarşısının alınması: imkanlar və perspektivlər" mövzusunda beynəlxalq konfransda panel müzakirəsi zamanı Baş Prokurorluğun əməkdaşı Hilal Abbasov deyib. O bildirib ki, verilmiş iddialardan 5-i valideynin uşağına zorakılıq göstərməsi, 8-i uşaqlar üçün düzgün həyat tərzinin təmin edilməməsi, 4 iddia isə maddi şəraiti yaxşı olmayan, 5-6 uşağa sahib ailələrin şəraitinin təmin olunması, uşaqların müvafiq müəssisələrdə yerləşdirilməsi ilə bağlı olub.

O bildirib ki, bu iddialardan əksəriyyəti təmin olunub.

Həftəsonu "Kənddən Şəhərə" yarmarkası təşkil olunacaq

Kənd Təsərrüfatı Nazirliyi tərəfindən 9-10 dekabr tarixlərində paytaxtda "Kənddən Şəhərə" həftəsonu yarmarkası təşkil olunacaq.

Ölkənin 40 müxtəlif regionundan iştirak edən fermerlər 80-ə yaxın çeşiddə kənd təsərrüfatı və qida məhsullarının satışını həyata keçirəcək. Ümumilikdə yarmarkada 60 fermer iştirak edəcək.

Qeyd edək ki, "Kənddən Şəhərə" yarmarkası fermerlər üçün tamamilə ödənişsiz şəkildə təşkil olunur. Fermerlər piştaxta, tərəzi, soyuducu və digər lazımı ləvazimat və avadanlıqlarla ödənişsiz şəkildə təmin olunurlar. Həmçinin məhsullarının daşınmasında çətinlik çəkən fermerlərə loqistik dəstək göstərilərək məhsulları təsərrüfatlarından birbaşa yarmarka keçirilən ünvana qədər daşınır.

"Sədərək" bazarı bağlanırmı?

"Sədərək" Ticarət Mərkəzi bağlana və ya başqa adla digər ticarət mərkəzlərinin nəzdində fəaliyyət göstərə bilər. Bu barədə Ölkə.az-a etibarlı mənbələrdən məlumat verilib. Ötən gün Fövqəladə Hallar Nazirliyinin yanğın nəzarəti və yanğından mühafizə xidməti qurumlarının "Sədərək"də keçirdiyi yanğın təhlükəsizliyi təlimi zamanı ciddi nöqsanların aşkarlanması bu ehtimalı gücləndirib.

Bundan əlavə, azərbaycanlı alıcıların "Trendyol" vasitəsilə onlayn alış-verişə üstünlük verməsi nəticəsində bazarda satışların azalması ilə bağlı məlumatlar da sadalanan səbəblər arasındadır.

Yayılmış iddialarla bağlı Ölkə.az-a danışan "Sədərək" TM-in sözcüsü Kəmaləddin Qədim məlumatların həqiqətə uyğun olmadığını deyib: "FHN-in burada xüsusi bölməsi də fəaliyyət göstərir. Sadəcə olaraq, təlim keçirilib. Bu da həmişə olan bir məsələdir. Ticarət mərkəzi böyük bir ərazini əhatə edir, onminlərlə mağaza, işçi var. Bu boyda yeri kim bağlayacaq?! Yayılmış məlumatların heç bir məntiqi və əsası yoxdur.

"Sədərək"in bağlanacağı ilə bağlı evvəllər də dəfələrlə məlumatlar yayılıb. Heç bir

əsası olmayan məlumatlardır".

Ticarət mərkəzinin sözcüsü vətəndaşların xarici ölkələrdən onlayn alış-verişə üstünlük verməsinə görə satışların azalması barədə deyilənlərə də münasibət bildirib: "Belə bir məsələ yoxdur. O, kiçik bir detaldır. Onlayn yolla Türkiyədən, başqa ölkələrdən mal alanlar az bir qismdir. "Sədərək" TM o qədər böyük bir ərazidir ki, təkə Bakını əhatə etmir. Azərbaycanın bütün rayonlarından bura gəlib mal alırlar, rayonlarda, kəndlərdə satış təşkil olunur. "Trendyol"dan mal alanların bura cüzi bir təsiri ola bilər".

Fevralın 7-si iş olmayacaq

Azərbaycanda 2024-cü il fevralın 7-si qeyri-iş günü olacaq.

Gələn il fevralın 7-si çərşənbə gününə təsadüf edir. Həmin gün isə iş günü hesab olunurdu. Ancaq dövlət başçısı İlham Əliyev dekabrın 7-də Azərbaycanda növbədən-kənar Prezident seçkisi elan edilməsi barədə sərəncam imzalayıb. Seçki Məcəlləsinə əsasən, səsvermə günü seçki (referendum) keçirilən ərazidə iş günü hesab olunmur.

Məcəllənin 8-ci maddəsində (Seçkilərin (referendumun) təyin edilməsi müddəti qeyd edilib ki, seçkilərin (referendumun) təyin edilməsi haqqında qərar (sərəncam) səsvermə gününə azı 60 gün qalmış rəsmi dərc edilir.

Səsvermə günü seçki (referendum) keçirilən ərazidə iş günü hesab olunmur. Səsvermə günü Azərbaycan Respublikasının Əmək Məcəlləsinə görə ümumxalq hüzn və ya iş günü hesab edilməyən bayram gününə düşərsə (Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 84-cü maddəsinin II hissəsində nəzərdə tutulan hal istisna olmaqla), səsvermə səsvermənin keçirilməli olduğu ayın başqa iş gününə təyin edilir.

Horadizdə və Şuşada mina partlayışı

Dekabrın 7-də saat 10 radələrində Füzuli rayonu Horadiz kəndi ərazisində təsərrüfat sahəsində əkin işləri aparən traktorun mina-ya düşməsi ilə bağlı polisə məlumat daxil olub.

DİN-in mətbuat xidmətinin regional qrupundan bildirilib ki, traktorun sürücüsü 1994-cü il təvəllüdlü Həsənli Zəmin xəsarət alıb.

O, polis əməkdaşlarının köməyi ilə ərazidən çıxarılaraq xəstəxanaya təxliyə edilib.

Dekabrın 7-də saat 11:15 radələrində Şuşa şəhəri Tar sexi ərazisində elektrik təsərrüfat sahəsində çalışan Lerik rayon sakini, 1987-ci il təvəllüdlü Rəhim Həbibovun da mina-ya düşməsi ilə bağlı polisə məlumat daxil olub. DİN-in mətbuat xidmətinin Bərdə regional qrupundan bildirilib ki, həmin şəxs ayağından xəsarət alıb. O, polis əməkdaşlarının köməyi ilə ərazidən çıxarılaraq xəstəxanaya təxliyə edilib.

Azərbaycanlı xanım "Barselona"nın oyununa təyinat aldı

AFFA-nın Beynəlxalq Əlaqələr Şöbəsinin müdiri, AFFA İcraiyyə Komitəsinin üzvü Könül Mehtiyeva beynəlxalq oyuna təyinat alıb. AFFA-nın rəsmi saytında yer alan məlumatda deyilir ki, o, Belçikada yerli "Antwerpen" və İspaniyanın "Barselona" komandaları arasında gerçəkləşəcək Çempionlar Liqasının qrup mərhələsinin sonuncu - 6-cı turunun oyununda UEFA nümayəndəsi olacaq.

Qeyd edək ki, qarşılaşma dekabrın 13-də Belçikanın Deurne şəhərində keçiriləcək.

Suraxanıda avtoyuma məntəqəsində 3 avtomobil yandı

Bakının Suraxanı rayonunda avtoyuma məntəqəsində yanğın olub.

APA xəbər verir ki, hadisə Güneşli qəsəbəsində qeydə alınıb. Belə ki, yanğın nəticəsində üç avtomobil yanıb. Yanğın zamanı "Mercedes Vito" tam, "Toyota Prius" və "Mercedes" markalı minik avtomobilləri isə qismən yanıb. Hadisənin səbəbləri araşdırılır.

Azərbaycanda növbədənəkar Prezident seçkisi elan edildi. Prezident İlham Əliyev bununla bağlı sərəncam imzalayıb. Sərəncamla növbədənəkar Azərbaycan Respublikası Prezidenti seçkisi elan edilib. Sərəncama görə, Mərkəzi Seçki Komissiyası növbədənəkar Azərbaycan Respublikası Prezidenti seçkisinin 2024-cü il fevralın 7-nə təyin olunmasını və Azərbaycan Respublikasının Seçki Məcəlləsində müəyyən edilmiş qaydada keçirilməsini təmin etməlidir.

Qeyd edək ki, Azərbaycanda sonuncu Prezident seçkisi 2018-ci il aprelin 11-də keçirilmişdi. Maraqlıdır ki, həmin seçki də növbədənəkar olmuşdu. Belə ki, Azərbaycan Konstitusiyasına əsasən, 2018-ci ildə Azərbaycan ərazisində Prezident seçkisi oktyabrın ayının ikinci çərşənbə gününə, yəni oktyabrın 10-na təyin edilməli idi. Ancaq Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin 5 fevral 2018-ci il tarixli sərəncamına əsasən, 2018-ci il aprelin 11-də növbədənəkar Prezident seçkisinin elan edilməsi qərara alındı.

Siyasi analitiklər seçki tarixinin bu dəfə də təxminən 1 il iki ay öne çəkilməsini ölkədəki yeni realitqlarla əlaqələndirirlər. Ərazi bütövlüyünün və suverenliyin tam bərpə edilməsi həm Azərbaycanda, həm də ölkəmizin daxil olduğu regionda yeni durum yaradıb. Bu realığa uyğun yeni siyasət yürüdülməsi tələb olunur. Hakimiyyət və dövlət maraqlarına uyğun, məntiqli qərardır.

Prezident əslində Milli Qəhrəman kimi qəbul edildiyi zamanda seçkiyə gedir. Öz xalqından ən yüksək şəkildə "etibar səsi" gözləyir və bu, belə də olacaq. Üstəlik, zəfəri, yenilənməni, yeni çağırışları komandasında tətbiq etmək, ASAN hakimiyyət modelini formalaşdırmaq üçün hər şeyi öz seçkisi ilə başlayır. Prezident Əliyev Yeni Azərbaycana məhz 24-cü ilin fevralında start verəcək kimi görünür. O, vətənin ən böyük problemini həll etdi, işğaldakı torpaqları qaytardı, Qarabağı düşməndən təmizlədi. Xarici siyasətdə və diplomatiyada xarüqələr yaratdı, Böyük Qayıdışa start verdi.

Prezident Əliyev Türk Dünyasının toparlanması (Ankara və Bakı mərkəzli), integrasiyası üçün də böyük və tarixi işlər gördü. İndi də Zəfərdən sonrakı yeni və yenilənmiş iqtidarla yeni Azər-

Niyə növbədənəkar, niyə 7 fevral?

İlham Əliyev xalqdan ən yüksək şəkildə "etibar səsi" gözləyir və bu, belə də olacaq; Prezident yeni çağırışları komandasında tətbiq etmək, ASAN hakimiyyət modelini formalaşdırmaq üçün hər şeyi öz seçkisi ilə başlayır...

baycanı inşa etməyə, daxili siyasi konfigurasiyaları oturtmağa qərar verib. Məllətimizə də fürsət yarandı: xalq öz gerçək milli qəhrəmanına təkrar güvən səsi vermək, ona təşəkkür etmək üçün prezident seçkisi Azərbaycan tarixində görünməmiş ən yüksək qatılımı və səsi tarixə yazacaq.

2024-cü ilin dövlət büdcəsində Mərkəzi Seçki Komissiyasına (MSK) seçkilərin keçirilməsi və statistika tədbirləri üçün 110 milyon 935 min manat ayrılması nəzərdə tutulub. Bu, 2023-cü ilin dövlət büdcəsindən eyni istiqamətə ayrılan vəsaitlə müqayisədə 2.3 dəfə çox vəsait deməkdir. Növbədənəkar Prezident seçkisinin təyin olunmasını və 2024-cü ilin dekabrında bələdiyyə seçkilərinin keçiriləcəyini nəzərə alsaq, vəsaitin iki dəfə artırılmasının səbəbi aydın olur. Bəzi siyasi ekspertlərin fikrincə, bələdiyyə seçkiləri ilə eyni vaxtda referendum da keçirilməsi istisna deyil.

Prezident seçkisinin 1 il iki ay öne çəkilməsini zəruri edən amillərə gəlincə, siyasi ekspertlər və siyasətçilərin böyük əksəriyyətinin bu barədə fikirləri demək olar üst-üstə düşür. Hər kəs bu mövqedədir, növbədənəkar seçkiyə gəlməsi tamamilə doğru və lazımlı addımdır.

Politoloq Elxan Şahinoğlu hesab edir ki, Prezident İlham Əliyevin 2024-cü ilin 7 fevral tarixində növbə-

dənəkar prezident seçkisinin keçirilməsi haqda sərəncamı iki amillə əlaqədirdir: "Birinci amil əlbəttə ki, Azərbaycanın ərazi bütövlüyü və Qarabağ üzərində suverenliyinin tam bərpasıdır. İkinci amil 2024-cü ildəki geosiyasi vəziyyətlə əlaqədirdir. Cənubi Qafqazda və Azərbaycanda maraqları olan mərkəzlərdə - Rusiya, ABŞ və Avropa İttifaqında da 2024-cü ildə seçkilər keçiriləcək. Böyük oyunçuların başlarının öz seçkilərinə qarışacağından istifadə edilərək Azərbaycanda da seçkinli keçirməyə üstünlük verilib. Bu halda, Azərbaycanda prezident seçkisinin keçirilməsi üçün 2025-ci ili gözləməyə ehtiyac yoxdur".

BAXCP sədrinin müavini, politoloq Elçin Mirzəbəyli bildirdi ki, yalnız özünə güvənən güclü liderlər növbədənəkar seçkiyə gedə bilərlər. Müddətin bitməsinə xeyli qalmış bu addımın atılması həm də Azərbaycan Prezidentinin iradəsinin, qətiyyətinin, prinsiplərinin və bütövlükdə Azərbaycan xalqı, dövləti ilə bağlı gələcəyə olan baxışının ifadəsi kimi dəyərləndirilə bilər: "Qənaətimə görə, seçki böyük bayram əhval-ruhiyyəsinə keçəcək. Bu, sıradan seçki olmayacaq. Tariximizə düşəcək, əbədiyyətə qədər qalacaq seçki olacaq. Səbirsizliklə prosesin başlamasını gözləyirəm. 44 günlük Vətən müharibəsi və antiterror təd-

birlərindən sonra Azərbaycanın suverenliyinin bütün ərazilərimizdə bərpə olunması ilə regionda, o cümlədən bütövlükdə ölkəmizdə yeni realitqlar yaranıb. Əvvəla, Azərbaycan bütövləşib. Bu, təkcə müstəqillik dövrümüzün deyil, tarixin önəmli səhifələrindən biridir. Azərbaycan separatizmin kökünü kəsə bilib. Bu realıq müasir Azərbaycanda tamamilə yeni mənzərə formalaşdırıb. Azərbaycan xalqının milli iradəsi hər zaman aşkar olub. Yenidən bu iradənin ifadə olunması bizim gələcəyə baxış bucağımızın, Azərbaycanın gələcəyi ilə bağlı strategiyamızın dəstəklənməsinin növbəti nümayişi, vahid mövqeyimizin ifadəsi olacaq. Bunu həm də bütöv Azərbaycanın milli iradəsinin təntənəsi kimi qəbul etmək olar".

AMİP sədri Arzuuxan Əlizadə isə bildirdi ki, Azərbaycan Prezidenti növbəti dəfə çoxlarının gözləmədiyi bir gediş etdi: "Ölkə ictimaiyyətində Azərbaycanda referendumun keçirilməsi ilə bağlı müzakirə mövzusu idi. Hesab olunurdu ki, referendumla konstitusiyaya bir sıra ciddi dəyişikliklər ediləcək və bundan az sonra növbədənəkar parlament seçkiləri keçiriləcək. Amma Prezident bütün bu ehtimalları qabaqladı və ilk olaraq prezident seçkisinin keçirilməsi ilə bağlı qərar verdi. Hesab edirəm ki, bu qərarın verilməsini şərtləndirən bir sıra amillər var. Bu amillərin

içərisində başlıcası ondan ibarətdir ki, Azərbaycan 1991-ci ildə müstəqillik əldə eləyəndən sonra ilk dəfədir tam olaraq ərazi bütövlüyünü və bütün ərazisində suverenliyini bərpə etmiş olub. Ölkədə separatizm son qoyulub, ölkə sərhədləri ilk dəfədir ki, müstəqillik əldə eləyəndən sonra tam olaraq Azərbaycanın nəzarəti altındadır və bununla da təkcə ölkədə deyil, eləcə də regionda yeni situasiya formalaşib. Bütün bu yeni situasiyanın formalaşmasının əsas müəllifi də heç şübhəsiz ki, Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevdir. Etiraf etmək lazımdır ki, İlham Əliyevin reytingi hazırda heç zaman olmadığı qədər yüksəkdir. Və belə bir dövrdə xalqın daha da çox etimadını qazanaraq Azərbaycan Prezidenti ciddi islahatlara gedilməsini hədəfləyir. Mən bu cür düşünürəm. Özünün hazırkı reytingindən istifadə edərək, xalqın daha böyük hissəsinin səsini qazanaraq islahatlara gedilməsi, xüsusilə idarəetmə sistemində ciddi dəyişikliklərə gedilməsi hədəflənir. Ehtimallarımdır ki, bundan ibarətdir. Gözlənilməz gediş olmaqla, çoxlarını təəccübləndirməklə Azərbaycan Prezidenti növbəti dəfə güclü bir gediş etdi. Bunun nəticələri də 7 fevralda seçki keçiriləndən sonra daha əhatəli şəkildə hiss olunacaq".

Yeni Azərbaycan Partiyasının deputatı Elman Məmmədov isə bildirib ki,

"nəyə görə Azərbaycan növbədənəkar seçkiyə getdi" sualı çox maraqlı olsa da, bu barədə hələlik dəqiq bir şey demək istəmir. Ancaq cənab Prezident sərəncam imzalayıbsa və seçkilər təyin olunubsa, deməli, belə də lazımdır: "YAP bu seçkilərə gedəcək və həmişə olduğu kimi, yenə də qalib olacaq. Bəri başdan hər kəs bu barədə fikrini səsləndirsə də, mənim bu mövzu ilə əlaqədar fikrim fərqlidir. 30 ildən çox işğal altında olan Azərbaycan torpaqlarını azad etməyi bacaran qalib, müzəffər Ali Baş Komandan, cənab Prezidentimiz İlham Əliyevi mən bu seçkidə qalib görmək istəyirəm. Qəti surətdə əminəm ki, belə də olmalı-

dır və olacaq. Nəticədə İlham Əliyev yenidən Prezident seçiləcək. Təbii ki, hər seçkidə iştirak edən siyasi partiyaların və namizədlərin seçki proqramları və platformaları olur. Yəqin ki bu seçki öncəsi də seçkidə iştirak edəcək tərəflər, o cümlədən biz də hakim partiya olaraq proqramımızı bəyan edəcəyik. Bu proqram da ancaq inkişaf və doğru addımlardan ibarət ola bilər. Biz yeniliklər və islahatları proqramımızda göstərəcəyik".

AĞ Partiyasının sədri Tural Abbaslı isə Azərbaycanda növbədənəkar prezident seçkisinin elan edilməsinin onun üçün gözlənilməz olduğunu bildirdi: "Təbii ki, namizəd kimi iştirakın tərəfdarıyam".

Ana Vətən Partiyasının sədri, deputat Fəzail Ağamalı isə bildirdi ki, Prezident seçkisi ilə bağlı sərəncamın qəbul edilməsi və onun yerinə yetirilməsinə zərurət var: "Prezident seçkisi 2025-ci ilin aprel ayında keçirilməli idi, cənab Prezident bunu öne çəkdisə, yəqin ki, buna ciddi tarixi və siyasi zərurət yaranıb. Çox böyük məmnuniyyətlə bu tarixi günə hazırlaşmalıyıq. Möhtərəm cənab Prezidentin bir daha növbəti illər üçün Azərbaycanın dövlət başçısı seçilməsi uğrunda mübarizənin içərisində yer almalıyıq".

□ **Etibar SEYİDAĞA, "Yeni Məsvat"**

Avropa Birliyi (AB) bu ilin sonu və ya gələn ilin əvvəlində Ermənistanla hərbi-texniki missiya göndərəcəkdir. “Yeni Müsavat” xatırladır ki, bu barədə qurumun Ermənistanlı nümayəndəsi Vasilis Maraşos deyib. O bildirib ki, Aİ Ermənistanla bütün sahələrdə, o cümlədən təhlükəsizlik sahəsində əməkdaşlığı inkişaf etdirmək öhdəliyi götürüb:

“Bu ilin sonu və ya gələn ilin əvvəlində Brüssel Ermənistan Silahlı Qüvvələrinə yardım göstərmək məqsədilə konkret təkliflər hazırlamaq üçün Ermənistanla texniki missiya göndərəcəkdir”. Məlumdur ki, Ermənistanla artıq AB-nin mülki missiyası fəaliyyət göstərir, adı mülki missiya qoyulsa da, sürətlə hərbişəkilləndirilməkdədir. Çünki tərkibində fransız jandarması, alman polisi var. Hətta AB üzvü olmayan Kanada iki atlı polis dəstəsini həmin missiyanın tərkibinə cəlb etmək qərarı verib. Bugünlərdə isə İrəvanla qurum arasında mülki missiyanın statusuna dair saziş imzalanıb. Həmçinin AB sərhəddə patrul xidmətinin genişləndiriləcəyini açıqlayıb. İndi isə texniki missiya göndərəcəkdir. Bu gedişat da təbii ki, Rusiyada ciddi şəkildə izlənilir və vaxtaşırı XİN rəsmisi Mariya Zaxarova səviyyəsində İrəvana bu addımlarına görə xəbərdarlıqlar olunur.

faktiki Azərbaycanla sərhəddə qoşun toplamaq prosesini davam etdirir.

Hərbi ekspert Azad İsa-zadənin “Yeni Müsavat”a bildirdiyinə görə, Zəngəzur dəhlizi hələlik yoxdur:

“Azərbaycan bu koridordan imtina edib. Amma bu missiyanın genişlənməsi Rusiyanın təsirlərini azaltmağa hesablanıb. Onlar hər şeyi nəzarətə götürməyə çalışır. Azərbaycanla da danışıqlar aparılacaq. Onda görünəcək ki, hansı məsələdə kompromisə getməyə hazırıq. Çünki sülh danışıqları ərəfəsində Qərb bu addımları ilə Ermənistanın mövqeyini gücləndirir ki, masada tam zəif görünməsin”. **Siyasi ekspert Azad Məsiyev isə qeyd etdi ki, Ermənistan sərhədlərini rus hərbiçiləri qoruyur və onun təhlükəsizliyinə Rusiya təminat verir:** “Paşinyan isə hakimiyyətə gəldikdən sonra anti-Rusiya xətti götürüb. Qərb qüvvələri Ermənistanı siyasi-iqtisadi, hərbi cəhət-

Avropa İttifaqı Zəngəzur dəhlizinə yeni “ordu” yeridir

Qərbin ən nəhəng siyasi təsisatı indi də Ermənistanla texniki missiya göndərir, faktiki Azərbaycanla sərhəddə militarist addımlarını sürətləndirir

yevin fikirləridir. Hərbi ekspert Ermənistanın Rusiyadan qoparılması üçün proses getdiyini düşünür: “Paris İrəvanla Moskvanın münasibətlərini tamamilə korlamaq üçün öncə “mülki missiya” göndərirdi, missiyanın üzvləri istefada olan hərbiçilərdən seçildi, indi isə hərbi-texniki heyətin göndərilməsi nəzərdə tutulur. Diqqətçəkən məqam isə sözügedən heyət gəlməmişdən əvvəl Fransadan göndərilən silah-sursat və hərbi texnikanın bir hissəsinin artıq Ermənistanla çatdırılmasıdır.

hərəkətləri daha da qızıqdırmağa, müharibəyə təhrik etməyə xidmət edir. Avropa İttifaqı bilərəkdən münafişəni yenidən qızıdırır. Texniki yardım missiyasının göndərilməsi açıq şəkildə Ermənistanla dəstəyin göstəricisidir. Ermənistanın texniki yardım alması kimi narahatlıqlar var idisə, o zaman sual oluna bilər: 30 ilə yaxın Azərbaycan torpaqları işğal altında olanda nə üçün narahat olurdular və Azərbaycana bu yardım nə üçün olunmurdu?”

Politoloq Samir Hübətov “Bakı-xəbər”ə açıqlamasında bildirib ki, Avropa İttifaqının Ermənistanla yeni missiya göndərməklə bağlı səsləndirdiyi fikirlər çox maraqlıdır: “Bütün bunlar əvvəl mülki, indi isə texniki missiya adı altında yeni silah - sursat və hərbi texnika göndərmək cəhdlərindən irəli gəlir. Əslində bu cür addımların atılması, münafişənin həll olunmasından daha çox, aktiv şəkildə qızıdırılmasına hesablanmış hərəkət kimi dəyərləndirilə bilər. Avropa İttifaqı həqiqətən də münafişənin tənziqlənməsini, yekun sülh müqaviləsinin imzalanmasını istəyən tərəf olduğunu nümayiş etdirmək istəyirsə, hesab edirik ki, o zaman açıq şəkildə Ermənistanla gah mülki, gah texniki missiya adı altında müxtəlif qruplaşmalar və hərbiçilər göndərməsini dayandırmalıdır. Ancaq Avropa İttifaqının açıq şəkildə Ermənistanı silahlandırması göz qabağındadır. Düşünürəm ki, bu heç də yaxşı hal deyil. Bu cür silahlandırma Ermənistanla revanşist qüvvələrin əlini gücləndirməyə, ultra millətçi hərəkatları daha da qızıqdırmağa, müharibəyə təhrik etməyə xidmət edir. Avropa İttifaqı bilərəkdən münafişəni yenidən qızıdırır. Bu, artıq gün kimi aydın olan bir məsələdir. Texniki yardım missiyasının göndərilməsi açıq şəkildə Ermənistanla dəstəyin göstəricisidir. Avropa İttifaqı əvvəl mülki, sonra texniki missiya, keçmiş hərbiçilər, təhlükəsizlik işçilərinin Ermənistanla gətirilməsi ilə müqavilənin imzalanmasına razı olmadıqlarını və ya öz maraqları kontekstindən imzalanmasını istədiklərini bildirəcək. Açıq şə-

Azərbaycanın müstəqil siyasəti niyə ABŞ-ı narahat edir?

Con Kolarusso: “Zəngəzur dəhlizinin reallaşması üçün Ermənistanla danışıqlar...”

“ABŞ ilə Azərbaycan arasında gərginliyin iki səbəbi var. Birincisi, daxili xarakter daşıyır. Söhbət ABŞ-dakı erməni diasporundan gedir. İkincisi, Azərbaycan ABŞ-ın problem yaşadığı üç dövlətin - İran, Rusiya və Türkiyənin qovuşduğu bölgədə yerləşir”.

Bu fikirləri Bizim.media-ya açıqlamasında kanadalı professor, politoloq Con Kolarusso deyib. Bakı və Vaşinqton arasındakı gərginliyi şərh edən politoloq, Azərbaycanın hər zaman olduğu kimi, təzyiqlərə baxmayaraq balanslı siyasət yürütməyə davam etməli olduğunu düşünür.

“Balanslı siyasət Vaşinqtonun xoşuna gəlmir”

“Ona görə də Azərbaycan öz maraqlarını qonşu ölkələr faktoru ilə balanslaşdırmalıdır. Azərbaycan Rusiya və İranla münasibətlərdə neytral mövqe tutur. Bu cür balanslı siyasət isə Vaşinqtonun xoşuna gəlmir”, - deyə professor bildirib.

Analitik böyük güclərin Zəngəzur dəhlizində toqquşan maraqlarına da diqqət çəkib: “Rusiya və ABŞ-ın Cənubi Qafqazda maraqlarının ən çox toqquşduğu məsələ Zəngəzur dəhlizidir. Zəngəzur dəhlizi həqiqətən Türkiyə ilə bütün Türk dünyası arasında birbaşa əlaqə yaradacaq. Bu dəhliz Ermənistan ərazisindən keçəcək. Lakin Ermənistan bu layihədən boyun qaçırr.

Zəngəzur dəhlizinin reallaşması üçün Ermənistanla danışıqlara başlamaqla uzunmüddətli sabitliyə nail olmaq lazımdır. Düşünürəm ki, Ermənistan üçün dəhliz vasitəsilə qazanacağı tranzit gəlirləri önəmli məqamdır. Zəngəzur koridoru təkə Türkdünyasının yox, Ermənistan və Gürcüstanın da ortaq maraqlarına xidmət edir. Həmin ortaq maraq isə Cənubi Qafqazda sabitliyin təmin olunmasıdır”.

Zəngəzur dəhlizinin açılmasına kim mane olur?

Azərbaycanla Ermənistanın bir-biri ilə dil tapa biləcəyinə və dəhlizin reallaşacağına inanən Kolarusso, əsas problemin ABŞ-Rusiya anlaşmazlığından yaranıldığını deyib:

“Ermənistan hələ də müharibədəki məğlubiyyətin acısını yaşayır. Lakin dəhlizin açılması və güzəştli tranzit şərtlərinin tətbiqi Vaşinqtonu bu layihənin reallaşmasına təşviq edə bilər. Əgər ABŞ-ı inandırmaq mümkün olsa, o, Ermənistanla dəhliz üçün təzyiq edəcək.

Lakin burada paradoksal vəziyyət var. ABŞ indi Rusiyaya hər məsələdə qarşıdır. Buna görə də Rusiyanın Zəngəzur dəhlizində olmasını istəmir. Lakin düşünürəm ki, Azərbaycan hər zaman olduğu kimi, Rusiyaya qarşı neytral siyasətinə davam etməlidir”, - deyə C.Kolarusso əlavə edib.

kildə onlar öz maraqlarına xidmət edən oyunlar oynayır. Ermənistan onlar üçün o qədər də maraqlı deyil. Önemli olan öz isteklərinin təmin olunmasıdır. Görünən bundan ibarətdir. Çünki Azər-

baycan artıq münafişəni bitirib, ərazilərini işğaldan azad edib. Bu isə onları qane etmir. Ona görə də yeni addımlar atmağa başlayırlar”.

□ **Emil SALAMOĞLU**
“Yeni Müsavat”

Beləliklə, əvvəlcə Ermənistanla AB-nin mülki missiyası, ardınca texniki missiyası qurulmaqdadır. Şübhəsiz ki, Avropa Birliyinin Ermənistanla patrul və indi də texniki missiyası Rusiyanın bu ölkədəki hərbi mövqeyini zəiflətməyə yönəldilib. Amma o da iddia edilir ki, bu missiya açılması gözələnən Zəngəzur dəhlizinə Avropa Birliyinin nəzarət etmək istəyi ilə bağlıdır. Bütövlükdə bu, AB-nin proseslərə tərəfsiz mövqe sərgiləyən vasitəçi rolunu ciddi şəkildə şübhə altına almaqdır. Ermənistanı alət etməklə Qərb qüvvələrinin Cənubi Qafqaza müdaxilə etmək imkanlarına malik olmaq və bununla Rusiyanın bölgədəki iştirakçılığını və təsir etmək imkanlarını zəiflətməyə xidmət edən uzunmüddətli maraqları kimi də qiymətləndirmək olar. Bu, nəticə etibarilə bölgə xalqlarının maraqlarına və bölgədə sülhün əldə olunmasına qətiyyəli uyğun deyil. Çünki Avropa Birliyi

dən müdafiə edirlər ki, Nikol iqtidarda möhkəmlənsin. Buna qədər amerikalı hərbiçilərlə birgə təlimlər də Rusiyanın bölgədə təsir gücünü azaltmaq niyyəti daşıyırdı. Paşinyan həm siyasi hakimiyyətin təhlükəsizliyini, həm ictimai təhlükəsizliyi təmin etmək üçün Qərbdən gələn bu qüvvələri yerləşdirməkdədir. Avropadan alınan texnika da buna sübutdur. Çünki Ermənistan Zəngəzur dəhlizini Qərbin nəzarətinə vermək istəyir. Ona görə Rusiya Federal Təhlükəsizlik Xidmətinin yola kontrol etməsinə qarşı çıxır. Bundan əlavə, bu qüvvələr onların raportu əsasında həm də Azərbaycana qarşı təzyiq mexanizmini işə salmağı planlaşdırır”.

“Avropa Birliyi və onun aparıcı üzvü Fransa son dövrlərdə Ermənistanla öz hərbi varlığını genişləndirmək üçün aktivləşib”. Bu isə hərbi ekspert Ədalət Verdi-

Növbəti ildə də bu davam edəcək və təbii ki, silah-sursat və hərbi texnika göndərilirsə, onun servis heyəti də olmalıdır”. **Ə.Verdiyev AB ilə yaxınlaşmanın Ermənistan üçün ağırlı olacağını hesab edir. Siyasi ekspert Samir Hübətov isə zənn edir ki, bu cür addımların atılması münafişənin həll olunmasından daha çox, aktiv şəkildə qızıdırılmasına hesablanıb:** “Avropa İttifaqı həqiqətən də münafişənin tənziqlənməsini, yekun sülh müqaviləsinin imzalanmasını istəyən tərəf olduğunu nümayiş etdirmək istəyirsə, o zaman açıq şəkildə Ermənistanla gah mülki, gah texniki missiya adı altında müxtəlif qruplaşmalar və hərbiçiləri göndərməsini dayandırmalıdır. Ancaq Avropa İttifaqının açıq şəkildə Ermənistanı silahlandırması göz qabağındadır. Düşünürəm ki, bu heç də yaxşı hal deyil. Bu cür silahlandırma Ermənistanla revanşist qüvvələrin əlini gücləndirməyə, ultra millətçi

Azərbaycanın xarici siyasi konsepsiyasında ölkənin Avropa İttifaqına daxil olması nəzərdə tutulmur. Bu barədə dövlət başçısı İlham Əliyev dekabrın 6-da Bakıda beynəlxalq konfransın iştirakçıları qarşısında çıxışında bildirib.

“Bu, çox pragmatik yanaşmadır və onun səbəbi aydındır. Biz virtual dünyada deyil, real dünyada yaşayırıq. Bizi oraya qəbul etməyəcəklərsə, niyə qapını döyüb özümüzü biabır edək? Biz əməkdaşlıq və münasibət qurmağın tərəfdarıyıq”, - deyə Prezident İ.Əliyev bildirib.

Avropa İttifaqı Azərbaycanla Assosiasiya Sazişinə dair danışıqlara 2010-cu ildən başlasa da, 2013-cü ildə Azərbaycan rəsmiləri bu sazişin onlar üçün maraqsız olduğunu bildirdilər və əvəzində Avropa ilə yeni strateji əməkdaşlıq sazişi bağlaması təklifi ilə çıxış etdilər.

Bu, bir tərəfdən də partnyorlar arasında bərabər münasibətlər naminə assimetrik münasibətlərdən imtina demək idi. Lakin bu həm də integrasiyaya yox, əməkdaşlığa maraq olmasının göstəricisi idi.

Bakının nəzərinə görə, strateji əməkdaşlıq enerji təhlükəsizliyi şəklində reallaşmalı idi. Aİ Azərbaycanın əsas ticarət partnyorudur, Azərbaycan isə Avropa İttifaqının enerji təhlükəsizliyinin mühüm təminatçılardan biridir.

Yuxarıda sadalananlardan başqa Aİ ilə münasibətlərdə qərarların qəbuluna əhəmiyyətli təsir göstərən daxili faktorlardan biri də cəmiyyətin iştirakı məsələsidir. Son illər Azərbaycan xüsusilə Qarabağ müharibəsi kontekstində Avropa Birliyinin (ümumilikdə Qərbin) qərəzli mövqeyindən narazı qalıb. Yeni yaxın ətrafda baş verənlər Avropa Birliyinə olan inamı sarsıtdı. İlham Əliyevin tədbirdə dedikləri əlbəttə ki, həm də cəmiyyətin əhval-ruhiyyəsini əks etdirir. İkinci bir tərəfdən, “xristian klubu” adlanan Aİ illərdir ki, Türkiyənin bu quruma üzvlüyünə ən müxtəlif bəhanələrlə əngəl olur.

YAP-çı deputat Aydın Mirzəzadə dövlət başçısının tam reallıqlardan çıxış etdiyini diqqətimizə çatdırdı: “Hər bir ölkə ilk növbədə daxili və xarici təhdidlərdən azad olmağı qarşısına məqsəd qoyur, onların dövlətin dayanıqlığı durumuna mane olmaq imkanlarını minimuma endirməyə çalışır. Bu baxımdan, Azərbaycan evvel Ulu öndərin, indi də cənab Prezidentin apardığı siyasət nəticəsində güclü, demokratik, beynəlxalq birlikdə özünə xüsusi yer tutan bir ölkəyə çevrilib. Cənab Prezident tamamilə düzgün olaraq, ölkə daxilində hər hansı bir risk faktorlarının olmadığını bildirdi. Bu gün ölkəmizdə milli birlik var, ölkə-

Azərbaycanın “xristian klubu”na mümkün üzvlüyünə nöqtə!

“Bizi oraya qəbul etməyəcəklərsə, niyə qapını döyüb özümüzü biabır edək?” - Prezident

də bütün məsələlər konstitusiya ilə cəmiyyətin hüquqlarının qorunması sistemi üzərində gedir. Azərbaycan dövləti uzun illərdən sonra torpaqlarını işğaldan azad etdi, həmin yerlərdə bərpa-quruculuq işləri apararaq, qısa müddətdə 3 minə yaxın məcburi köçkünün o yerlərə köçürdü. 2026-cı ilin sonlarına qədər 140 min insanın həmin yerlərə köçürülməsi nəzərdə tutulub. Bütün bunlar onu göstərir ki, Azərbaycan daxilində bu gün hər hansı bir təhdid yoxdur. İçəridən bizə hər hansı bir problem yaradacaq amil mövcud deyil. Bu da daha çox hakimiyyətin cəmiyyət problemlərini həll etmə mexanizminin cəmiyyət tərəfindən bəyənilməsindən, ona dəstək verilməsindən irəli gəlir. Xarici təhdidlər isə müəyyən qədər var. Ermənistanın Azərbaycanla döyüşlərdə məğlub olmasına baxmayaraq, yenə də ölkəmizə qarşı revanşist fikirlər bildirməsi, Ermənistanın Fransa və Hindistan tərəfindən silahlandırılması Azərbaycana xaricdən müəyyən təhdidlərin artmasına səbəb olur. Buna görə də cənab Prezident forumdakı çıxışında beynəlxalq birlikdən, ilk növbədə, Ermənistanla yaxın əlaqələri olan ölkələrdən qarantıya istədi ki, Ermənistan bir daha Azərbaycana hücum etməyəcək, ciddi problemlər yaratmayacaq. Ermənistan bu gün normal qonşuluq, əməkdaşlıq, sülhü birlikdə bərqərar etmək təklifləri verir. Çox təəssüflər olsun ki, hələ də Ermənistanın bir konstruktiv cavab ala bilməmişik. Azərbaycanla bu gün normal münasibətlərdə olmaq istənilən dövlət üçün inkişaf, yaxşı bir

dost qazanmaq deməkdir. Azərbaycan bu gün beynəlxalq birliyin aktiv iştirakçılardan birinə çevrilib. Qoşulmama Hərəkatına 5 il ardıcıl rəhbərlik etməsi Azərbaycanın yüksək nüfuzunu göstərir. Cənab Prezidentin çıxışı reallığı əks etdirir, Azərbaycanın bu gün güclü dövlət olması faktorunu bir daha diqqətə çatdırır. Bu da inkişafımız, vətəndaşımız, gələcək nəsillərimiz üçündür”.

AĞ Partiya başqanının müavini, siyasi şərhçi Əhəd Məmmədli isə Avropa Birliyinin ölkəmizə olan düşmən münasibətindən danışdı: “Prezident İlham Əliyev çıxışında bir çox aspektlərə toxundu. Avropa ilə münasibətlərə bir daha aydınlıq gətirdi. Övvəllər də bu barədə dövlət başçısının konkret fikri olub. LGBT Avropasına Azərbaycanın yol tutmayacağını bildirib. Ələlxüsus da son 3 ildə Avropa Birliyinin işğalçı Ermənistanın yanında olmasından sonra Azərbaycanın hansısa avrointegrasiya etməsi mümkünə hala çevrildi. İşğalçı Ermənistanın baş naziri Paşinyanı ayaqüstə alqışlamaqla Avropa parlamentariləri Azərbaycan dövlətinə qarşı olduğunu bildirdilər. Avropa “səlib yürüşləri” keçmişinə qayıtmaq üzrədir. Bu qitədə islamofobiya, türkəfobiya tuğyan edir. Müsəlmanların müqəddəs həssasiyyətləri təhqir edilir. Azərbaycanın hər kəs tərəfindən tanınan toxunulmaz əraziləri Avropa siyasətçiləri, rəsmiləri tərəfindən şübhə altına salınır. PKK terrorçuları Avropa ölkələrində məskən salıblar, orada vəziyyələri gətirirlər. Azərbaycan işğaldan ərazilərini azad etmə prosesinə başlayandan Avropa Birliyi bizə düşmən

kəşilib. Avropa və ümumilikdə Qərbin qərəzi, düşmənçiliyi haqqında çox yazmaq olar. Ölkə başçısının Avropa İttifaqı və Zəngəzur haqqında qoyduğu mövqeyini doğru və yerində olduğunu hesab edirik”.

Siyasi analitik Asif Nərimanlı Azərbaycan siyasətinin hər keçən gün bir daha doğru olduğunu göründüyünü söylədi: “Avropa İttifaqına üzvlük istəyi, ümumilikdə Qərbə integrasiya xətti MDB məkanında təhlükəli prosesdir. Bununla bağlı kifayət qədər təcrübə var. Gürcüstanın bu xətti problemlər yaratdı, Ukrayna da eyni tale ilə üzləşdi və faktiki poliqona çevrildi. Bu ölkələrin itkilər hesabına da olsa, Qərbə integrasiya addımlarının əvəzinə heç nə almamaları da acınacaqlı reallıq yaradıb. Gürcüstan illərdir Avropa İttifaqına üzvlük statusunu ala bilmir, müharibənin gətirdiyi Ukrayna hələ də qapı ağzında gözlənilir. Bu təcrübələr fonunda Azərbaycanın Avropa İttifaqına üzvlük siyasəti aparmaması doğru seçimdir. Azərbaycanın müstəqil xarici siyasəti var və təcrübə də təsdiq edir ki, ölkənin təhlükəsizliyi məhz bu xəttin hesabına qorunub. Artıq suverenliyimiz və ərazi bütövlüyümüz bərpa edilib, bundan sonra Bakının mövqeləri daha da güclənib. Bizim ehtiyacımız olan dövrə Avropa İttifaqı lazım olan dəstəyi verməyibse, artıq ehtiyacımız olmadığı vaxt niyə bu xətti seçməliyik?! Nəzərə alsaq ki, Avropa Birliyinə üzvlük istəyi dividendlərdən çox, təhlükələr vəd edir, o zaman Bakının siyasətinin nə qədər doğru olduğu bir daha aydın olur”.

□ Cavanşir ABBASLI, “Yeni Müsavat”

Ərdoğan əleyhinə aksiyaları Rusiya təşkil edir?

Sızdırılan sənədlərə görə, Rusiya İsveç və Finlandiyanın NATO-ya üzvlüyünə təsir etmək üçün Avropada Ərdoğan əleyhinə nümayişləri manipulyasiya edib.

“AzPolitika.info” xəbər verir ki, bu barədə İsveçin “Aftonbladet” nəşrinin və Finlandiyanın “YLE” telekanalının əldə etdiyi kəşfiyyat hesabatlarına əsaslanan xəbərdə deyilir.

İddiaya görə, Rusiya üzvlük məsələsinin qarşısını almaq üçün Türkiyə lideri Rəcəb Tayyib Ərdoğan əleyhinə kampaniyalar aparıb.

Rusiya kəşfiyyatının Avropada planlaşdırdığı bu cür kampaniyalarla gərginliyi daha da artırmaq istədiyi bildirilir.

Sənəddə bu gərginliyin daha necə artırılacağı biləcəyi ilə bağlı müxtəlif planlar sadalanır. Bu planlarda Avropanın böyük şəhərlərində Ərdoğan əleyhinə nümayişlərin, tanınmış yerlərdə İslam və Ərdoğan əleyhinə mümkün neqativ hərəkətlərin olacağı bildirilir.

Finlandiya Təhlükəsizlik Polisi (SUPO) Rusiya kəşfiyyatının planlarından xəbərdar olduqlarını təsdiqləşə də, əlavə şərh verməyib.

TDT-yə üzv dövlətlər birgə bəyannamə qəbul etdi

Bişkek şəhərində Türk Dövlətləri Təşkilatına (TDT) üzv dövlətlərin informasiya və kommunikasiya texnologiyaları (İKT) üzrə məsul nazirlərinin 5-ci iclası keçirilib.

Bu barədə Rəqəmsal İnkişaf və Nəqliyyat Nazirliyindən bildirilib.

Məlumatla görə, toplantının gündəliyində duran rəqəmsal infrastrukturun inkişafı, kibertəhlükəsizlik və elektron hökumət kimi bir sıra məsələlər ətrafı müzakirə edilib.

Tədbirdə iştirak edən rəqəmsal inkişaf və nəqliyyat nazirinin müavini Samir Məmmədov çıxış edərək rəqəmsal transformasiyanın Azərbaycan hökumətinin gündəliyində duran prioritet məsələlərdən biri olduğunu bildirib. Nazir müavini ölkəmizdə innovasiya, “Onlayn Azərbaycan” layihəsi çərçivəsində GPON (Gigabit Passive Optical Networks) texnologiyası ilə müasir genişzolaqlı şəbəkənin qurulması ilə əlaqədar aparılan işlər, işğaldan azad edilmiş ərazilərdə “ağıllı” şəhər və kəndlərin qurulması, elektron hökumət, elektron imza, hökumət buludu və kibertəhlükəsizlik istiqamətlərində aparılan işlər barədə toplantı iştirakçılarına ətraflı məlumat verib.

Görüşün yekununda TDT-yə üzv dövlətlər İKT sahəsinin inkişafına dair Birgə Bəyannamə qəbul edib.

Xatırladaq ki, təşkilat türkdilli ölkələrin dövlət başçılarının 03 oktyabr 2009-cu il tarixində Naxçıvan şəhərində keçirilən Zirvə görüşündə imzalanmış Naxçıvan Sazişinə əsasən yaradılıb. Azərbaycan Respublikası təşkilatın ilk 4 təsisçi ölkəsindən biridir və hazırda Qazaxıstan, Qırğızıstan, Özbəkistan və Türkiyə ilə yanaşı təşkilatın üzvüdür.

Energetika naziri Pərviz Şahbazov bəyan edib ki, Azərbaycan-Avropa İttifaqı Strateji Enerji Tərəfdaşlığı sənədinin icrası ilə bağlı yol xəritəsinin yenilənməsi barədə razılıq əldə olunub. Nazirin sözlərinə görə, Birləşmiş Ərəb Əmirliyində Aİ-nin enerji məsələləri üzrə komissarı Kadri Simsonla görüşdə Cənub Qaz Dəhlizi və Yaşıl Enerji Dəhlizi, enerji dialoqumuzun digər prioritetlərinə dair səmərəli müzakirələr aparılıb.

P.Şahbazov qeyd edib ki, Azərbaycan-Aİ Strateji Enerji Tərəfdaşlığı sənədinin icrası ilə bağlı yol xəritəsinin yenilənməsi razılaşdırılıb. Azərbaycan və Avropa İttifaqı 2022-ci ilin iyulun 18-də yaxın beş il üçün energetika sahəsində strateji tərəfdaşlıq haqqında qarşılıqlı anlaşma Memorandumu imzalayıb. Sənədi Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev və Avropa Komissiyasının rəhbəri Ursula fon der Layen imzalayıb.

Bugünlərdə bilavasitə erməni lobbisinin təşəbbüsü ilə Avropa Parlamenti Azərbaycanla bağlı hesabat müzakirəyə çıxarmışdı. Hesabatda Aİ-ni Azərbaycana qarşı sanksiya tətbiq etməyə çağırırdılar. Ən əsası isə Aİ-ni Azərbaycanla imzaladığı Strateji Enerji Tərəfdaşlığı sənədindən imtina etməyə çağırırdılar. Guya Azərbaycan neft-qazla Avropaya təzyiq göstərir. O baxımdan Azərbaycan-Aİ Strateji Enerji Tərəfdaşlığı sənədinin icrası ilə bağlı yol xəritəsinin yenilənməsi qurumun erməni lobbisinə bir cavabdır. "Biz Avropa Komissiyası ilə, eyni zamanda müxtəlif istiqamətlərdə fəaliyyət göstəririk, genişlənmə istiqamətində enerji əməkdaşlığı edirik. Avropa Komissiyasından xahiş qəbul etmişik ki, Avropaya qaz ixracı artırılsın, çünki orada sıxıntıları var. Biz bağlılıq haqqında danışırıq, ticarət müzakirə edirik, sərmə-

yələri müzakirə edirik". Bu sözləri dekabrın 6-da Prezident İlham Əliyev dekabrın 6-da ADA Universitetində keçirilən "Qarabağ: 30 ildən sonra evə dönüş. Nailiyyətlər və çətinliklər" Forumunda söyləməklə bir daha bu məsələyə aydınlıq gətirmiş oldu. Lakin Avropa Parlamentinin bir təsisat kimi buna maneə olduğunu vurğulayan dövlətimizin başçısı deyib: "Bu, bir növ məsuliyyətsiz insanlar qrupudur. Onların bəziləri özünü manyak kimi aparır. Çünki onların anti-Azərbaycan hissləri və bəyanatları insanın normal psixoloji statusundan kənara çıxır. Mən maksimal dərəcədə diplomatik lüğətdən istifadə etmək istəyirəm. Biz nə edə bilərik? Onlar 10-dan çox anti-Azərbaycan qətnamə qəbul ediblər. Biri çox, biri az. Bu, bizim üçün elə bir vacib deyil. Biz buna təəsüf edirik. Sadəcə, onu bəyan edə bilərik ki, biz bunu Avropa İttifaqının üzvlərinin hamısına amil etmirik".

Beləliklə, Bakı ilə Brüssel arasında enerji tərəfdaşlığında hər hansı axsayan tərəflər yoxdur. Əksinə, yeni yol xəritəsi razılaşdırılıb. Bununla belə, Aİ-nin bir qolu olan AP hələ də əleyhimizə kampaniya aparır, alt komitə yeni bir sənədi müzakirəyə çıxarmağa hazırlaşır, qurumun ali nümayəndəsi Cozef Borrel guya Qarabağdan 150 min erməni köçdüyünü iddia edir. Təbii, buna da prezident Əliyev lazı-

Bakıya qarşı neft-qaz sanksiyası alınmadı - erməni lobbisinin fiaskosu

Bakı Brüssellə enerji tərəfdaşlığında yol xəritəsinin yenilənməyi razılaşdı, Avropa Parlamentində anti-Azərbaycan isterikası "söndü"...

mentarilərə verilən rüşvət Bakı-Brüssel əlaqələrini korlaya bilmədi: "Ümumiyyətlə, erməni diaspor və lobbisi tam çökdürülüb. Bu qədər informasiya təxribatı, aparılan qərəzli kampaniya, yalan təbliğat maşınına rəğmən, ermənilər istəklərinə çatı bilmədilər. Hətta BMT Təhlükəsizlik Şurasının iclasları çağırıldı, orada da hər hansı sənəd qəbul olunmadı. Azərbaycanın neft-qaz sənayesinə sanksiya tətbiqi kobud səhv olar. Hazırda Rusiyaya sanksiyalar var və Avropanın Azərbaycanın enerji məhsullarına ehtiyacı artır. Belə vaxtda erməni lobbisinin təbliğatı ilə bizə cəza verilməsi absurd olardı. Üstəlik, biz haqlıyıq, nəyə əsasən sanksiya tətbiq olunacaqdı? Azərbaycan öz ərazi bütövlüyünü bərpa edibse, biz sanksiya altına düşməliyik? Ona görə də həm beynəlxalq hüquq bizim yanımızdadır, həm dünyadakı siyasi-iqtisadi proseslər xeyrimizə inkişaf etməkdədir".

□ **Emil SALAMOĞLU**
"Yeni Müsavat"

mi cavab verdi. Sadəcə, görünən budur ki, erməni lobbisi xərclediği pulların qarşılığını istəyir. Onlar çox arzu edirdilər ki, Azərbaycan sanksiyalar altına düşəcək, amma istəkləri suya düşdü...

Politoloq Oqtay Qasımov "Yeni Müsavat"a vurğuladı ki, Avropa İttifaqı iki qoldan ibarətdir: "Biri siyasi qanaddır, Cozef Borrel rəhbərlik edir, son açıqlamaları da saxtakarlığın zirvəsi idi. İkinci-

si isə enerji sahəsidir, Ursula fon der Leyen prezidentlik edir. Onların baxışı kəskin şəkildə fərqlənir. O baxımdan Avropa İttifaqı Azərbaycanla enerji sahəsində sənədin icrası ilə bağlı yeni yol xəritəsinə razılaşdırırsa, bu çox ciddi addımdır. Avropadakı insanlar Cənubi Qafqazda baş verənlərə yox, evlərindəki istiliyə baxırlar. Avropa İttifaqı da bu cəhətdən əhalinin sosial şəraitini üstün tutur. Erməni lobbisi

sinin isə bu münasibətləri pozmaq cəhdləri iflasa uğradı. Avropada reallığı qəbul edən siyasətçilər var və adekvat qərarlar verirlər. Prezident də qeyd etdi ki, Azərbaycan Avropa İttifaqı ilə əməkdaşlığın istiqamətlərini özü müəyyənləşdirib". **Siyasi ekspert Fəad Əliyev erməni lobbisinin dəridən-qabıqdan çıxmasını baxmayaraq, nokautla düşdüyünə əmindir. Onun fikrincə, bəzi avropalı parla-**

Biz Novruz bayramını qeyd edəndə Kreml "torbaları" sayacaq

Rusiyada prezident seçkisi Azərbaycanda bayram günlərinə təsadüf edəcək; **şərhçi:** "Kifayət qədər əlverişli tarix seçib"

Rusiyada prezident seçkisinin keçirilməsi tarix təsdiqlənib. Rusiya Federal Məclisinin Federasiya Şurası bu barədə qərar qəbul edib. Qərara əsasən, Rusiyada növbəti prezident seçkisi gələn ilin 17 mart tarixində keçiriləcək.

Rusiyada 2024-cü ildə keçirilməsi planlaşdırılan prezident seçkisi vaxtilə Kseniya Sobçakin oynadığı rol - müxalif rəqib rolunu "Yeni Xalq" partiyasının lideri Aleksey Neçayev oynayacaq. Musavat.com Rusiya mediasına istinadən xəbər verir ki, Neçayev Ukraynadakı işğalçı savaşı bəyənən "liberal" obrazını canlandırıacaq.

Aleksey Neçayevin "Yeni Xalq"dan prezidentliyə namizəd olacağı barədə məlumatı partiyadakı iki mənəbə təsdiqləyib. Artıq təbliğat-təşviqat kampaniyasına hazırlıq başlayıb və partiyanın dekabrda qurultayı ("namizədi seçən") keçiriləcək. Neçayev və onun tərəfdaşları demək olar ki, hər

gün "mütərəqqi təşəbbüslər" çıxış edirlər, lakin müharibəni də dəstəkləyirlər.

2022-ci ilin sentyabrında o, Putin haqqında bunları yazıbmış: "Bu gün bu məsuliyyəti onunla bölüşək. Bu, qalib gələcəyimiz üçün yeganə yoldur. Ad günün mübarək, Vladimir Vladimiroviç! Biz sizinləyik".

Rusiyanın bu seçkilərə Ukrayna ilə müharibə şəra-

itində gətirdiyi bellidir. Bəs Ukrayna müharibəsi bu seçkini necə etkiləyəcək? Bu seçki Qərbin Putinə qarşı mübarizəsi Rusiyanın daxilinə transfer etməsinə səbəb ola bilirmi? Yoxsa Putinin nüfuzu, qurduğu sistem ona qarşı hər hansı bir inqilabı istisna edir?

Siyasi şərhçi Abutalıb Səmədov "Yeni Müsavat"a bildirdi ki, gələn il həm Rusi-

yada, həm də Ukraynada prezident seçkilərinin keçirilməsi planlaşdırılırdı. Ancaq çox güman ki, Ukraynada seçkilər keçirilməyəcək. Çünki şərait prezident seçkisinin keçirilməsi üçün əlverişli deyil. Ukrayna kifayət qədər ağır durumdadır. Prezident Zelenski seçkiyə gedərsə, məğlub olmaq ehtimalı yüksəkdir. Son rəy sorğuları da göstərir ki, onun reytingi o qədər yüksək

deyil, ən azı Zalujından kifayət qədər aşağıdır. Rusiya isə Prezident seçkiləri üçün kifayət qədər əlverişli tarix seçib: "Söhbət təbiidir ki, Vladimir Putin üçün əlverişli olan tarixdən gedir. Rusiya Ukrayna cəbhəsində mövqelərini qoruyub. 2023-cü ilin əks-hücum kampaniyası bütün dünyanın ekspertlərinin fikrinə görə Ukrayna üçün uğursuz keçib. Ukraynaya yardım artıq Qərb üçün problemlə çevrilməyə başlayıb. Tamamilə mümkündür ki, Co Baydenin tələn etdiyi yardım bu il Ukraynaya ayrılmayacaq. Yaxud kifayət qədər azaldılmış formada ayrılacaq. Ukraynanın 120 min kvadrat kilometr ərazisi Rusiyanın işğalı altındadır. Və bu Vladimir Putini özünü qalib kimi təqdim etməyə imkan verən bir durumdur. Üstəlik, bəzi istiqamətlərdə az da olsa Rusiya irəliləməyə nail olub. Bu şəraitdə Rusiyada kimin prezident seçkilərinə bəzi şübhə doğurmur. O da aydındır ki, dünyanın düz vaxtında Rusiyada prezident seçkisi müəyyən saxtakarlıqlarla keçirilirdi, indi müharibə dövründə seçkilər aydındır nə cür keçiriləcək. Tamamilə mümkündür ki, Aleksey Neçayevdən başqa da namizədlər bu seçkiyə qatılsınlar. Ancaq onlar yalnız Putinin qələbəsini bəzəmək üçün seçkilərə qatılan nami-

zedlər olacaqlar. Onlar alternativli seçki keçirildiyi görünüşü yaratmaq üçün seçkilərdə iştirak edəçəklər".

Siyasi şərhçinin sözlərinə görə, bu seçkilər Qərbin Putinə qarşı mübarizəsinin Rusiyanın daxilinə keçirməsinə təbiidir ki, səbəb ola bilməz: "Rusiyada vəziyyət kifayət qədər idarəolunandır. Vladimir Putinin mövqeləri kifayət qədər möhkəmdir. Ölkə iqtisadiyyatını hərbi rəlslərə keçirdə bilib. Yüəkək sürətlə hərbi texnika istehsal olunur. Putinə qarşı elə bir ciddi müxalifət yoxdur və xalq da məhz Putinə dəstək verir. Bu şəraitdə Putin üçün narahat olmağa əsas verən heç bir səbəb yoxdur. Rusiyada hansısa inqilabdan danışmaq son dərəcə qeyri-ciddi olar. Rusiyada Putini narahat eləyəcək heç bir hadisə baş verməyəcək və o, çox asanlıqla, böyük fərqlə növbəti qələbəsini qazanaçaq. Əgər Qərb Ukraynaya real, əvvəlki dövrlərlə müqayisədə daha artıq yardım göstərməse - buna ehtimal çox azdır - gələn il Ukraynanın durumu ağır olacaq və Putin Ukrayna cəbhəsində çox böyük ehtimalla öz istədlərinə nail ola biləcək. Bu da onun ölkəsində reytingini daha da artıracaq".

□ **Əlibar SEYİDAĞA,**
"Yeni Müsavat"

“Azərbaycanda vəziyyət sabitdir. Bizim daxili vəziyyətimiz xarici amillərdən asılı deyil. Əlbəttə, sərhədlərimizin hüdudlarından kənarda baş verən proseslər ciddi narahatlıq doğurur. Biz bunu hər zaman nəzərə almalıyıq”. Bu barədə Prezident İlham Əliyev ADA Universitetində keçirilən forumda danışib. Dövlətimizin başçısı, həmçinin deyib:

“Daxili risklərə gəldikdə, elə bir ciddi risk və çağırışlarımız yoxdur. Ərazilərimizin və sərhədlərimizin düzgün müdafiə edilməsi üçün zəruri layihələr həyata keçiririk ki, hər hansı xarici risklərdən özümüzü siqortalayaq”.

Əvvəllər xarici təhdidlər önə çıxardı. Prezident isə açıq dedi ki, ölkədəki vəziyyət xarici amillərdən asılı deyil. İran, Rusiya və Ermənistan kimi dövlətlərin əhatəsində olan Azərbaycanı arxayın edən nədir?

Deputat Azər Badamov bu sabitliyin kökündə Ali Baş Komandanın yürütdüyü siyasətin dayandığını qeyd etdi: “ADA Universitetində Prezident İlham Əliyev xarici ölkələrin aparıcı ekspertləri ilə keçirdiyi görüşdə Azərbaycanda sabitliyə xarici təhdid yoxdur mesajı səsləndirdi. Əlbəttə ki, əldə olunan bütün uğurların təməlinə ölkəmizdə təmin olunmuş ictimai-siyasi sabitlik dayanır. Əgər ölkədə sabitlik təmin olunmazsa, nə iqtisadiyyatda, nə də siyasətdə mükəmməl bir nəticəyə nail olmaq mümkün deyil. Məhz ölkəmizdəki sabitlik iqtisadiyyatımıza milyardlarla xarici investisiyaların axmasına zəmin yaradıb. Belə bir sabitliyin təmin olunması da dövlət başçısının ölkə vətəndaşlarının maraqlarına uyğun siyasəti aparması sayəsində nail olunub. İlk növbədə, dövlətimiz büdcə imkanları daxilində öz vətəndaşlarının sosial rifahının yaxşılaşdırılması istiqamətində davamlı şəkildə addımlarını atır. O cümlədən böyük sosial infrastruktur layihələri icra olunaraq insanların rahat yaşayışı təmin olunur. Həm də öz vətəninə sevgən gənc nəsil tərbiyə olundu. Bu gün təmin olunmuş sabitliyin təməlinə milli həmrəylik və birlik dayanır. Üç il əvvəl qazandığımız qələbəmizə də milli həmrəylik və birlik sayəsində imza ata bildik. Bu gün ölkəmizdə sarsılmaz xalq-iqtidar birliyi var. Bu birliyi hər bir xarici təhdidi dəf etməyə qadirdir. Xarici düşmənlərimiz ölkəmizdəki ictimai-siyasi sabitliyi pozmağa və dövlətimizi zəiflətməyə dəfələrlə cəhdlər edib. Amma dövlətimiz və xalqımız xarici düşmənlərə öz çirkin niyyətlərini reallaşdırmağa heç vaxt imkan verməyib. Ona görə də dövlətimiz ölkəmizin sərhədlərinin daha güclü şəkildə qorunması üçün addımlar atır. Təbii ki, qonşu respublikalarda baş verən hadisələr bizi də narahat etməyə bilməz. Ölkəmiz

Prezidentdən “Azərbaycanda sabitliyə xarici təhdid yoxdur” mesajı

Hakimiyyəti İran, Rusiya və Ermənistan kimi dövlətlərin əhatəsində arxayın edən nədir?

Ermənistan istisna olunmaqla, bütün qonşularla yüksək dostluq və strateji əməkdaşlıq əlaqələrinə malikdir. Təəssüf ki, Ermənistan uzatdığımız sülh əlimizdən tutmaq istəmir və xarici havadarların dəstəyi ilə yenidən silahlanmaya üstünlük verir. Azərbaycan Ermənistanın bu hərəkətlərini müşahidə edir və ölkəmizin müdafiə qabiliyyətini daha da artırmaqla baş verə biləcək hər hansı müdaxilələrdən ölkəmizi siqortalayır. Yeni ölkəmizdə təmin olunmuş iqtisadi və siyasi sabitlik xarici təsirlərdən qorunub saxlanılır. Bunu Prezident İlham Əliyevin apardığı uğurlu siyasətin göstəricisi hesab edirik”.

“Atlas” Araşdırmalar Mərkəzinin rəhbəri Elxan Şahinoğlu İ.Əliyevin fevralın 7-nə təyin etdiyi növbədənə prezident seçkisinə toxundu: “Azərbaycanda həqiqətən sabitlik, sabitlik, hökm sürür. Hələ ki kənardan heç bir real təhlükə yoxdur. Məhz bu amili əlində rəhbər tutan İlham Əliyev erkən prezident seçkisini fevralın 7-nə təyin etdi. Bunun həm də səbəblərindən biri, nə qədər ki, ölkədə sabitlikdir, üstəlik, Qarabağ məsələsi həll olunub, prezident seçkisi keçirib, hakimiyyətini daha da möhkəmləndirmək istəyir. Üstəlik, gələcək il Cənubi Qafqazda, Azərbaycanda marağı olan ölkələrdə prezident seçkiləridir, Amerika və Rusiyada. Həm də Avropa İttifaqında seçkilər var. Bu amil də rol oynadı ki, İlham Əliyev prezident seçkisini 2025-ci ildə deyil, 2024-cü ildə keçirir. Nə qədər

ki, bu bölgəyə marağı olan dövlətlərin başları özlərinə qarşıcaq, biz də öz seçkimi keçirək və sabitliyimiz davamlı hal alsın”.

Siyasi şərhçi Rusif Məmmədsoy dövlət başçısının bu açıqlamasını bir neçə aspektdən dəyərləndirir: “Əvvəla, onu qeyd edək ki, həqiqətən də bu günə qədər Azərbaycanın manevr imkanları məhdud idi. Çünki ortada Qarabağ kimi öz həllini gözləyən problem mövcud idi. Bu gün isə Qarabağ məsələsi qapanıb, hətta bir az da irəli gedərək deyə bilərəm ki, Xankəndi heç olmadığı qədər bizimdir. Bütün bunlar Azərbaycanın manevr imkanlarını genişləndirməklə yanaşı, daha rahat hərəkət etməyimizə də səbəb olub. Xarici təhdid deyərək təbii ki, ilk öncə ağılımıza Ermənistan gəlir. Ancaq nəzərə almaq lazımdır ki, hazırda o təhdid də böyük ölçüdə aradan qalxıb. Təbii ki, Azərbaycan elə bir bölgədə, elə ölkələrin arasında yerləşir ki, təhdidlərin olması təcüblü deyil. Ermənistanla yanaşı cənub qonşumuz İran da ciddi təhdidlər olurdu. Bu təhdidlər həm hərbi, həm də ideoloji müstəvidə özünü göstərirdi. Lakin biz hər iki istiqamətdə bütün bunların öhdəsindən gəldik və İranı da yeni realıqları qəbul etməyə məcbur edə bildik. Məhz bütün bunların nəticəsidir ki, ötən gün İran HDQ-nin komandanlığı ölkəmizə səfərə gəldi və bir sıra məsələ ilə bağlı əməkdaşlıq təklif edildi. Hər halda, sadəcə, bölgə ölkələri deyil, okeanın o tayından da təhdidlər gəlir. Məsə-

lən, ötən həftə Azərbaycan əleyhinə hədiyyələr səsləndirən ABŞ rəsmisi O'Brayn artıq Bakıdadır və ölkə başçısı ilə də görüşüb. Lakin bu səfər üçün Entoni Blinken İlham Əliyevdən xahiş etməli oldu. Hər halda, O'Brayn Azərbaycana təkliflərlə gəlib və Cənubi Qafqazın lider dövləti olan Azərbaycan ABŞ üçün də imtina edilməsi mümkün olmayan açar dövlətdir. Ümumiyyətlə, Azərbaycan olmadan bölgədə heç bir əlaqə, heç bir inkişafdan söhbət gedə bilməz ki, bu da Azərbaycanın önəmini birə beş artırırmış olur. Azərbaycan da bunu çox yaxşı anlayır və yetişmiş əlverişli şəraitdən öz milli və təhlükəsizlik maraqları üçün istifadə edir. Ancaq maraqlı bir məqam da ondan ibarətdir ki, ABŞ-ın Beynəlxalq Dini Etihad Azadlığı üzrə Komissiyası (USCIRF) ölkəmizdə dini etiqadın hazırkı vəziyyəti ilə bağlı qərəzli hesabat hazırlayıb. Kelli Beken tərəfindən hazırlanan bu hesabatda “Dağlıq Qarabağda dini yerlər” adlı hissə də yer alır. Bu isə qəbul edilməzdir və növbəti təhdid və təxribat xarakterli bir addımdır. Əvvəla, Qarabağ məsələsi həm də-yure, həm də de-fakto bitib. Hətta bunu Ermənistanın siyasi hakimiyyəti belə qəbul edir. O zaman “Dağlıq Qarabağ” termini hələ də niyə işlədilir? Prezident İlham Əliyev xarici təhdidlər deyərək çox güman ki, həm də Fransanın son zamanlar atdığı addımları da nəzərdə tutub. Fransa Avropa Birliyinin aparıcı üzvlərindən biri olaraq proseslərdə daha praqmatik

Ölkəmizdə indiyədək keçirilən növbədənə seçkilər

8 prezident, 6 parlament, 5 bələdiyyə...

Azərbaycanda gələcək il növbədənə prezident seçkisi keçiriləcək. Bu barədə Prezident İlham Əliyev sərəncam imzalayıb. Seçki fevralın 7-nə təyin edilib. Qeyd edək ki, Azərbaycanda sonuncu dəfə prezident seçkisi 2018-ci ildə keçirilib.

Azərbaycanda indiyədək 8 prezident, 6 parlament, 5 bələdiyyə seçkiləri keçirilib. Bu seçkilərdən əksəriyyəti adi qaydada, bir neçəsi isə növbədənə keçirilib.

1992-ci ilin mart ayında kütləvi etirazların sonra rəsmi şəkildə prezident postundan istefa etdiyini açıqlayan Ayaz Mütəllibov may ayında yenidən bu vəzifəyə qayıtdığını elan etsə də, növbəti belə etirazlardan sonra vəzifəsini və ölkəni tərk etmək məcburiyyətində qaldı. Bundan sonra parlament çoxluğu iyun ayının 7-də prezident seçkisinin keçirilməsi haqqında qərar qəbul etdi. Beş namizədin iştirak etdiyi seçkidə Xalq Cəbhəsinin lideri Ə.Əliyev 59.4% səsle qalib gəldi. Onun rəqibi N.Süleymanov isə 33% səs toplamışdı (digər namizədlər Y.Məmmədov, İ.İsmayilov, R.Turabxanlı idi). Rəsmi nəticələrə görə, seçici aktivliyi 76.3% idi.

Azərbaycanda sonuncu Prezident seçkisi 2018-ci il aprelin 11-də keçirilmişdi. Maraqlıdır ki, həmin seçki də növbədənə keçirilmişdi. Belə ki, Azərbaycan Konstitusiyasına əsasən, 2018-ci ildə Azərbaycan ərazisində Prezident seçkisi oktyabr ayının ikinci çərşənbə gününə, yəni oktyabrın 10-na təyin edilməli idi.

Ancaq Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin 5 fevral 2018-ci il tarixli sərəncamına əsasən, 2018-ci il aprelin 11-də növbədənə Prezident seçkisinin elan edilməsi qərara alındı.

2018-ci ildə növbədənə Prezident seçkisinin elan edilməsindən sonra bir sıra müxalif siyasi partiyalar seçkilərdə mübarizə aparmayacağını bəyan etdi.

2018-ci il fevralın 27-də Mərkəzi Seçki Komissiyasının (MSK) baş tutan iclasında namizədliyi Yeni Azərbaycan Partiyası (YAP) tərəfindən irəli sürülən İlham Əliyev ilk namizəd olaraq qeydə alındı.

davranmalı olduğu halda bir-bərlə qarşıdurma riskini də aradan qaldırmaq üçün bir-biri ilə razılaşmalı olurlar. Nəzərə alsaq ki, Fransanın Ermənistanla tədarük etdiyi silahlar həm də hücum silahlarıdır, o zaman Azərbaycanın buna səssiz qalacağı sadələşmə olardı. Təbii ki, bütün bunlar nə ümumi nəticəyə təsir göstərmək, nə də bölgədəki güc balansında dəyişiklik yaratmaq qüdrətində deyil”.

□ **Cavanşir ABBASLI**
“Yeni Müsavat”

Günah işıqlardadır

Zamin Hacı
zaminhaci@gmail.com

Zəlzələnin olacağını idarə qabaqcadan bilirmiş, lakin xalqa məlumat verilməyibdir. Deyir dənizdə haradasa qırılma nöqtəsi var, orada yaydan bəri çoxlu tərpənişlər olur. Zəlzələ öz vaxtında, növbəsində baş tutubdur.

Prinsipcə, lüstrlər yellənməsə, xalqımızın çoxunun zəlzələdən xəbəri olmayacaqdı. Bir də telefona mesajın gəlməyi narahatlığa vadar edir. Məncə, yaxşı olardı bu telefonlar yığışdırılsın. Sovetin vaxtında telefon yox idi, babat yaşayırdıq. Camaatın çoxu alman faşistlərinin ölkəmizə hücumundan 1980-ci illərdə də xəbər tutmamışdı. Çernobıl partlayanda kənddə xiyar zəif bitmişdi, yalnız o zaman əhali barmağını dişlədi, dedilər ey dadi-bidad, ey badi-giriftar...

Allah Qorbaçovun evini yıxsın, gül kimi yaşayırdıq. Şəxsən mən hər gün müftə yeyib-icirdim. Valideynlərimin hesabına.

İkinci tədbir odur ki, lüstr asılması qadağan edilməlidir. Bu da nəhaq təşvişə səbəb olur. Məsələn, uşağı məktəbdən qovmuşdular (zəlzələ tətiliymiş), soruşdum bir zad hiss edildimi, sinifdə işıqlar yelləndirdimi, deyir bizim sinifdə lüstr yoxdur, lampışkalar tavana bərkidilibdir.

Bax, nə gözəl tədbirdir! Hökumət qərar verməlidir, bütün işıqlar tavana bərkidilsə, nəhaq təşviş yaranmaz. Çilçirəq, lüstr lüzumsuz dəbdəbə, şit və arxaik alətdir. İnternet, kosmos əsrində yaşayırdıq, hələ də bəziləri tavandan şüşə parçaları asır, sanarsan opera teatrıdır. Fərsətdən istifadə edərək təhsil idarəsinə dərin minnətdarlığımı çatdırıram.

Əlbəttə, zəlzələnin vaxtıdır, belədiyyədir, uşaq puludur - belə şeylərin sirrini heç kimə açmayıblar, ona görə mənəşiz söhbətlər eləməyin mənası yoxdur. Ancaq tədbiri də əldən yerə qoymayasan. Atalarımız demişkən, kəndxudanı gör, kəndi çap. Tülküdən qorxma, hinin qapısını da bağla. Mən dünən bir şərh oxudum, kimse yazmışdı ki, Ayətəl-kürsü duasını oxumaq zəlzələ zamanı xeyirlidir.

Doğrusu, bu haqda şeyximizin idarəsindən dövlətçiliyə uyğun fətvə gəlmədiyi üçün nəse yazmaqda acizlik çəkirim. (Bunun özü də ayrı mövzudur ki, son zamanlar - idarənin səlahiyyətləri Mübariz müəllimin idarəsinə təhvil verilməyə başlayandan şeyximizin fətvələrində hiss olunacaq dərəcədə azalma yaranıb, lakin indi bunu müzakirə etməyə ruhani qabiliyyətimiz çatmır. Hər şeyin öz vaxtı var. Rəhmətlik bəy demişkən, hər şeyin zamana ehtiyacı vardır).

Yeri gəlmişkən, duanın təsirləri haqda Braziliyada maraqlı elmi araşdırma aparılıb. Kovid pandemiyası zamanı orda bir xəstəxanadakı pasiyentləri 2 qrupa bölüblər. Qrupun hər ikisinə eyni dərəcədə tibbi xidmət göstərilib, lakin bir qrupa ayrıca dua da edilibdir. Dua edənlər özəlliklə təmiz, günahsız adamlar arasından seçilib, hərəsinə konkret xəstəyə, gündə 3 dəfə, hər dəfə 1 saat müddətində dua etmək tapşırılıb. (Braziliya dünyada ən çox katolik yaşayan ölkələrdən biridir, o baxımdan dua işinə ciddi yanaşırlar). Təzəlikcə həmin elmi araşdırmanın nəticələri yekunlaşdı, açıqlandı. Məlumatınız olsun ki, müalicəsinə əlavə dua da edilən xəstələrin sağ qalma ehtimalı başqa xəstələrdən heç nə ilə fərqlənməmişdir. Duanın heç bir xeyri olmayıb, uzun sözün kəsəsi.

Ancaq Braziliya ilə biz eyni qaydalarla yaşamırıq. Bəlkə müsəlman olsalar, dua nəticə verərdi. Zəlzələ adətən cinlər tərəfindən təşkil edildiyi üçün biz cinlər əleyhinə dualar oxusaq faydası var. O cümlədən zəlzələ əleyhinə dua var, onu burada hörmətli oxucularımıza çatdıraraq yazını bitirirəm:

“Allahümmağfəzni min beyni yedeyye və min Half və an andi və an şimal və min fevki və əuzu biazametike ən uğtəle taxt”.

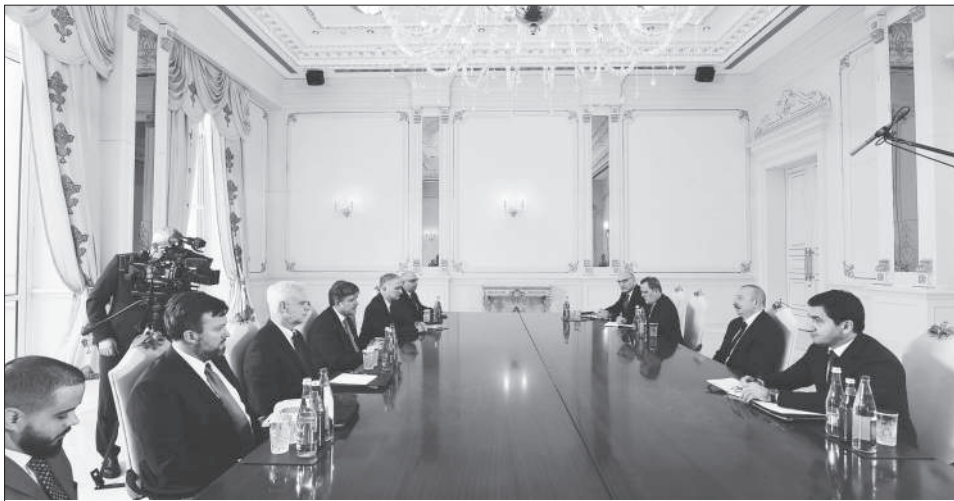
P.S. Bunu aftershoklar zamanı oxumaq faydalıdır.

“Bakıda müsbət və konstruktiv görüşlər keçirdim”. “Yeni Müsavat” xəbər verir ki, bunu Azərbaycan səfər etmiş ABŞ dövlət katibinin Avropa və Avrasiya məsələləri üzrə köməkçisi Ceyms O’Brayn deyib.

“Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevlə görüşdə də dediyim kimi, Mərkəzi Bankın sədrinin və energetika nazirinin səfərlərini ABŞ alqışlayır və dövlət katibi Blinken sülh danışıqları üçün tezliklə xarici işlər nazirləri Bayramov və Mirzoyanı Vaşinqtonda qəbul etməyi səbirsizliklə gözləyir”, o qeyd edib. Beləliklə, Prezident İlham Əliyevlə ABŞ dövlət katibinin Avropa və Avrasiya məsələləri üzrə köməkçisi Ceyms O’Brayn görüşü iki ölkə arasında yaranmış qısamüddətli diplomatik böhranın aşılması kimi qiymətləndirmək olar. Eyni zamanda Blinkenin dövlət mesajının çatdırılması Vaşinqton masasının yenidən qurulacağı ehtimalını gücləndirir. Noyabrın 20-də nəzərdə tutulmuş görüşdən Bakı imtina etmişdi, məhz Blinkenin Bakıya gələn köməkçisinin Konqresdəki çıxışlarına görə...

Lakin Bakıda keçirilən görüşdə O’Braynın ölkəmizə səfərinin ikitərəfli əlaqələrin müxtəlif aspektlərinin müzakirəsi və regional məsələlər ətrafında fikir mübadiləsinin aparılması baxımından əhəmiyyəti qeyd edilib. Prezident Əliyev Azərbaycanla ABŞ arasında münasibətlərin zəngin tarixinin olduğunu deyərək, ölkələrimizin Azərbaycanın müstəqilliyi illərində müxtəlif sahələrdə əməkdaşlıq əlaqələri qurduğunu, xüsusilə energetika sahəsində uğurlu əməkdaşlığın həyata keçirildiyini diqqətə çatdırıb. Ölkəmizin regional sülh gündəliyini dəstəklədiyini vurğulayan Prezident deyib ki, münaqişə başa çatandan və Azərbaycan suverenliyini tam şəkildə bərpa edəndən sonra sülhün bərqərar olunması üçün tarixi imkanlar yaranıb və ABŞ da yeni reallıqlar nəzərə alınaraq bu prosese öz töhfəsini verə bilər.

Ceyms O’Brayn da öz növbəsində ABŞ ilə Azərbaycan arasında əlaqələrin dərin köklərə malik olduğunu və ölkələrimizin yaxşı tərəfdaşlar olduqlarını vurğulayıb. O, Azərbaycanın enerji resurslarının dünya bazarlarına çıxarılmasında ABŞ-ın roluna toxunub, ölkəsinin regionda sülh gündəliyini, Ermənistan ilə Azərbaycan arasında münasibətlərin normalaşmasını, sülh müqaviləsi üzrə danışıqları dəstəklədiyini deyib, bu xüsusda danışıqların Va-

ABŞ-la böhran Bakıda keçildi - Vaşinqton masası yenidən qurulur

Blinken Bayramovla Mirzoyanı üçtərəfli görüşə çağırdı, köməkçisi O’Brayn Konqresdəki sözlərindən imtina etdi; **analitik:** “Bu azdır, Vaşinqton Azərbaycana verdiyi əhəmiyyəti siyasətində göstərməlidir”

şinqtonda davam etdirilməsi üçün ABŞ-ın hazır olduğunu diqqətə çatdırıb. Ceyms O’Brayn ABŞ-Azərbaycan münasibətlərində gələcəyə baxışın vacibliyini bildirib. Görüşdə ikitərəfli münasibətlərin irəli aparılması üçün qarşılıqlı səfərlərin bərpa edilməsi müsbət addım kimi dəyərləndirilib.

Göründüyü kimi, ABŞ Azərbaycanın ortaya qoyduğu prinsipial mövqeyi qəbul etdi və rəsmi Bakı ilə münasibətləri sərt ritorika ilə davam etdirə bilməyəcəyini anladı. Əksinə, rəsmi Bakının cavabları rəsmi Vaşinqtonu, Bayden Administrasiyasını ayıltı və Qarabağın Azərbaycanın əzəli və əbədi tərkib hissəsi olması reallığını nə qədər tez qəbul edərsə, Azərbaycanla münasibətlərin bir o qədər irəliyə aparılacağına bələdçiyini gerçəyini anladı. Beləliklə, Entoni Blinkenlə İlham Əliyev arasında telefon danışıqı və ABŞ dövlət katibinin müavini Ceyms O’Braynın Bakıya səfəri iki ölkə arasında münasibətlərin müsbət məcrada inkişafına, eyni zamanda Azərbaycan rəsmilərinin də ABŞ-a səfər etməsinə şərait yaradır. Qlobal anlamda baş verənlər ABŞ-ı Azərbaycanın ərazi bütövlüyünü bərpa etməsi reallığı ilə barışdırır, iki ölkə arasında diplomatik münasibətləri əvvəlki səviyyəyə qaytarır. Baş verənlər rəsmi Bakının növbəti diplomatik qələbəsi, regionda sülhün bərqərar olması üçün atdığı növbəti qətiyyətli addımdır.

Politoloq Elxan Şahinoğluna görə, O’Braynın Azərbaycana səfəri zamanı nələr söyləyəcəyi səbirsizliklə gözlənilirdi. “Çünki Konqresdəki çıxışı ilə ABŞ-ın təhlükəsizlik maraqlarına zərbə vurmuşdu. Cənubi Qafqazın apancı dövləti olan Azərbaycanla əməkdaşlığa vurulan zərbə ABŞ-ın təhlükəsizlik maraqlarına zidd idi. Buna görə də dövlət katibi Entoni Blinken Bakıya zəng edərək Prezident İlham Əliyevin Ceyms O’Braynın Bakıda qəbulunu xahiş etdi. Görüşdən əvvəl Vaşinqtondan münasibətləri yumşaldacaq daha bir açıqlama gəldi. Dövlət Departamentin mətbuat katibi Metyu Miller “biz heç vaxt deməmişik ki, Azərbaycanla əlaqələrimizi davam etdirmək fikrində deyilik. Bu, bizim maraqlarımıza zidd olardı” açıqlamasını səsləndirdi. Gözlənilirdi ki, Bakıda Ceyms O’Braynla İlham Əliyev arasındakı görüşdə münasibətlərdəki müsbət məqamlar önə çəkildi”, - deyərək analitik bu qənaətdədir. Onun sözlərinə görə, O’Brayn Konqresdəki sözlərindən imtina etdi: “Ancaq bu azdır, Vaşinqton Azərbaycana verdiyi əhəmiyyətini siyasətində göstərməlidir. Brayn və digər ABŞ rəsmiləri bundan sonra Azərbaycan əleyhinə fikirlər söyləmədikləri halda rəsmi Bakı Vaşinqtonun vasitəçiliyinə müsbət yanaşacaq və ABŞ paytaxtında görüşlər yenidən başlaya bilər”.

Siyasi ekspert Asif Nərimanlının fikrincə, O’Braynın Prezident Əliyevlə görüşdə Azərbaycan-Ermə-

nistan danışıqlarının Vaşinqtonda aparılması və Transxəzər nəqliyyat dəhlizi konsepsiyasının inkişaf etdirilməsi haqda dedikləri ABŞ-ın Çindən Avropaya uzanan Orta dəhlizi Mərkəzi Asiyadan Avropaya çıxan dəhlizlə əvəzləmək və kommunikasiyanın İrəvanın istəkləri çərçivəsində açılması şərti ilə Ermənistanın da bu prosesdə iştirakını təmin etmək planıdır: “Və göründüyü kimi, O’Brayn Bakıya bu təkliflə gəlib. Əliyev də O’Braynın görüşdə Bakının yanaşmasını ortaya qoydu. Vaşinqtonun yeni reallıqları nəzərə alaraq, sülh danışıqları prosesinə töhfə verə bilər, yeni ABŞ Azərbaycanın suverenliyini bərpa etdiyi Qarabağdan danışmağı dayandırmalıdır. Bakı Orta dəhliz üzərində yeni əməkdaşlıq imkanlarını müzakirə etməyə açıqdır: Azərbaycan ABŞ-ın planına yox demir, lakin hansı tərəf önə çıxarsa və daha yaxşı təkliflər verərsə, öz imkanları ilə prosesdə iştirak edə bilər prinsipindən yanaşır. Hədəfinə nail olmaq üçün Vaşinqtonun Bakıya ehtiyacı var və buna görə Birləşmiş Ştatlar Azərbaycanla qarşılıqlı marağındadır. Azərbaycan da bu üstünlüyündən diplomatik müstəvidə istifadə edir. Lakin o da bəllidir ki, dəhlizlər uğrunda mübarizə Cənubi Qafqaza daha aktiv şəkildə transformasiya edilir və perspektivdə qarşıdurmalar vəd edir”.

□ **Emil SALAMOĞLU**
“Yeni Müsavat”

Rəsmi Bakı Ermənistan və Azərbaycan arasında sülh müqaviləsi ilə bağlı erməni tərəfinin son təkliflərinə hələ ki cavab verməyib. Belə bir iddia ilə Ermənistanın xarici işlər nazirinin müavini Mnatsakan Safaryan çıxış edib. “Cavab aldıqda ictimaiyyətə məlumat verəcəyik”, - o bildirib.

Qeyd edək ki, noyabrın 21-də İrəvan Bakıya Ermənistanla Azərbaycan arasında sülh müqaviləsi bağlamaq üçün altıncı təklifini göndərmişdi. Erməni rəsmiləri məsələni elə qələmə verir ki, sanki sülh təklifləri ilə çıxış edən tərəf Ermənistanıdır. Üstəlik, həvəslə öz təkliflərindən bəhs edirlər. Halbuki sülh sazişi üzrə Azərbaycanın təkliflərini 70 gündən artıq müddətdə yubadan məhz Ermənistan tərəfi olub. Sülh sazişi üzrə danışıqlar bir müddətdir ki, fiziki təməssiz formata keçib. Belə ki, Ermənistan və Azərbaycan saziş etdirdiyini görmüşük. Hələ layihəsinin mətninə öz təkliflərini əlavə edib bir-birlərinə göndərirlər. Azərbaycanın xarici işlər naziri Ceyhun Bayramov bu prosesi “online diplomatiya” kimi təsvir edib. İndiyədək Azərbaycan və Ermənistan arasında əlaqələrin normallaşmasına yönələn sülh sazişi barədə detallı məlumat verilməmiş də, danışıqların hansı prinsiplərə əsaslandığı məlumdur. Belə ki, ötən ilin mart ayında Azərbaycan danışıqlar üçün 5 baza prinsipini əks etdirən sənədi ictimailəşdirib. Ermənistan bu prinsipləri ümumən qəbul etmədən sonra sülh sazişi layihəsi ilə bağlı təkliflərin mübadiləsi və danışıqlar prosesi davam edir.

Azərbaycanın dövlət başçısı da tutarlı arqumentlərlə rəsmi İrəvanın saxtakarlıqlarını ifşa edib. “Şəxsən mən və Azərbaycan Şarl Mişelin söylərini hər zaman dəstəkləmişik ki, Ermənistan-Azərbaycan münasibətlərinə son qoyulsun. Onun tərəfindən Brüsseldə bir neçə görüş təşkil edilib. Biz indi mümkün yeni görüşü müzakirə edirik”. Bunu Prezident İlham Əliyev dekabrın 6-da ADA Universitetində keçirilən forumda bildirib. İlham Əliyev deyib ki, Azərbaycanın Avropa İttifaqı ilə çox yaxşı münasibətləri var. O, Avropa İttifaqı Şurasının Prezidenti Şarl Mişelin sülh danışıqları naminə atdığı addımları yüksək qiymətləndirib. “Şəxsən mən və Azərbaycan Şarl Mişelin söylərini hər zaman dəstəkləmişik ki, Ermənistan-Azərbaycan münasibətlərinə son qoyulsun. Onun tərəfindən Brüsseldə bir neçə görüş təşkil edilib. Biz indi mümkün yeni görüşü müzakirə edirik” - Prezident İlham Əliyev ADA Universitetində keçirilən “Qarabağ: 30 ildən sonra evə dönüş. Nailiyyətlər və çətinliklər” Forumunda bildirib. Prezident İlham Əliyevin sözlərinə görə, rəsmi Bakı Ermənistanla münasibətlərin normallaşdırılması ilə bağlı Brüsseldə keçiriləcək növbəti üçtərəfli görüşün səmərəli olacağına ümid edir.

Artıq bəllidir ki, bu il sülh müqaviləsi imzalanmayacaq. Onlar bizə, biz onlara təkliflər göndəririk, Ermənistan cavab üçün çox zaman aparır və sairə... Bütün bunlar, gedişat hansı qənaəti yaradır? Perspektiv nə vəd edir?

Sosial Tədqiqatlar Mərkəzinin icraçı direktoru Sahib Məmmədov “Yeni Müsavat”a açıqlamasında əvvəlcə rəsmi İrəvanın destruktiv fəaliyyətindən danışdı: “Biz dəfələrlə Ermənistanın xarici siyasətində qeyri-stabil mövqe nümayiş etdirdiyini görmüşük. Hələ ərazilərimizin işğal altında olduğu dövrdə Ermənistan sülh danışıqları istiqamətində guya pozitiv mövqeyə yaxınlaşması görüntüsünü yaradırdı. İndi də etalət üzrə bu ənənə davam etdirilir. Sadəcə, Ermənistan imitasiya etməkdə davam edir. “Rəsmi Bakı Ermənistan və Azərbaycan arasında sülh müqaviləsi ilə bağlı erməni tərəfinin son təkliflərinə hələ ki cavab verməyib” fikirləri də imitasiya əlamətidir. Həzrət Ermənistan rəhbərliyi bununla həm daxildəki qüvvələri çox da narazı salmamaq, üstəlik, xarici partnyorlarının və havadarlarının iş-təklərini uzlaşdırmaq niyyəti güdür”. **S.Məmmədov əlavə etdi ki, rəsmi Bakının mövqeyi stabildir:** “İrəli sürdüyümüz beş baza prinsipi həm Azərbaycanın, həm Ermənistanın maraqlarına uyğundur. Avropa İttifaqı Şurasının Prezidenti Şarl Mişelin şəxsində vasitəçi rolunu qismən də olsa qənaətbəxş icra etsə də, bu ittifacın digər strukturları və vəzifəli şəxsləri açıq anti-Azərbaycan mövqelərindən əl çəkirlər. Bugünlərdə Avropa İttifaqının xarici işlər və təhlükəsizlik siyasəti üzrə ali nümayəndəsi Cozep Borrellin “Azərbaycanın hərbi müdaxiləsi Dağlıq Qarabağ münasibətləri zonasında 150 min insanı öz evlərini tərk etməyə məcbur edib” kimi məntiqsiz və qərəzli fikirlər səsləndirməsi, Avropa İttifaqı Parlamentinin Fransanın və Almaniyanın təsiri ilə ermənipərəst mövqe sərgiləməsi bütövlükdə bu təşkilatın neytrallığını şübhə altına alır. Bununla belə, ölkə Prezidenti Aİ Şurasının Prezidentinin təşəbbüslərinə həmişə müsbət yanaşmış və onun sülh danışıqlarında vasitəçi qismində çıxış etməsinə qarşı çıxmamışdır. Bununla da Azərbaycan diplomatiyası sülh proseslərinin davam etməsində marağını bir daha ortaya qoyub və qoymamışdır. Dəfələrlə qeyd etdiyimiz kimi, Azərbaycan irəli sürdüyü baza prinsipləri əsasında sülh danışıqlarının davam etməsi və sülh müqaviləsinin imzalanmasında konstruktiv mövqeyini saxlayır”.

Sülh danışıqlarında “yazışma diplomatiya”sı

Ermənistanın destruktiv fəaliyyəti, aparıcı güc mərkəzlərinin bir-biri ilə rəqabəti sülhü yaxınlaşdırmır, əksinə, uzaqlaşdırır; ekspertlər deyir ki...

STM icraçı direktorunun sözlərinə görə, problem Ermənistan və onu himayə edən, ağır silahlarla təchiz edən tərəflərdədir: “İl başa çatır və əvvəlki sərhədlərimizdə qeyd etdiyimiz kimi, 2023-cü ildə həttə çərçivə sülh sazişinin də imzalanacağı gözlənilir. Əslində Azərbaycanı hər hansı çərçivə və sənədi deyil, tam və konkret sülh müqaviləsi qane edir. Hər hansı ilkin razılaşmalar ola bilər, bu, yalnız sülh müqaviləsinə doğru növbəti addım olacaq”. **Ekspert qeyd etdi ki, Brüsseldəki növbəti görüşdən də möcüzə gözləməyə dəyməz:** “Rəsmi Moskvanın da öz planları var. Onlar sülh danışıqlarının və sülh müqaviləsinin Moskvanın vasitəçiliyindən kənarda getməsinə və bağlanmasına istəmir. Rəsmi Moskva hələlik Ermənistanın qeyri-diplomatik kaprizlərinə də dözümlü göstərməkdədir. Amma fikrimcə, bu uzun çəkəməyəcək. Ermənistanın qərb istiqamətindəki cəhdləri, Rusiyanın sərt iqtisadi embargosu, daha sonra siyasi basqısı ilə üzləşə bilər. Ermənistan da bunu az da olsa dərk edirlər. Ona görə də Ermənistan hazırda sülh müqaviləsi yox, onun imitasiyası daha çox lazımdır. Uzunmüddətli planda bu Ermənistan

tana nəse verəcəmi? Fikrimcə, yox. Sülh proseslərinin ləngiməsi indiki şəraitdə Azərbaycanın planlarına ciddi mane olmur”.

Politoloq Tural İsmayilovun sözlərinə görə, faktiki müşahidə edilən odur ki, Qərb dövlətləri guya sülhə dəstək olduğunu bildirir, lakin əslində Ermənistanı əlaqələrin normallaşmasından uzaqlaşdırırlar: “İlin sonuna qədər sülhlə bağlı Azərbaycanın qalib ölkə kimi diqtə etdiyi şərtlər Ermənistan tərəfindən qəbul olunmuş görünür, rəsmi İrəvandan siyasi ıncıq kimi istifadə edən qüvvələr prosesin “ölü nöqtə”dən tərpənməməsi üçün ellərdən gələn əsirgəmir. Sülhün aktuallaşdığı və delimitasiya komissiyalarının görüşlərinin keçirilməsi fonunda Fransanın Ermənistanı silahlandırması, ABŞ-ın bütün vasitələrlə Azərbaycana qarşı haqsız dezinformasiya hücumları sülh prosesinə engel törədir. Qərb şəbəkələri hazırda Ermənistan cəmiyyəti içərisində Azərbaycan əleyhinə aqressiv ritorikanın qalmaqda maraqlı tərəf kimi görünür. Ermənistanın sülh prosesi ilə bağlı qeyri-səmimi mövqeyi həm də bir daha nümayiş etdirir ki, ölkənin normal siyasi baxışları mövcud deyil. Ermənistan dövlətçiliyi sanki formal xarakter daşıyan bir strukturdur. Belə ki,

xarici güc mərkəzlərinin Ermənistanın qərarlarına ciddi təsirləri də var. Bütün bunlar isə regionu təhdid edən vacib amillərdir”. **T.İsmayilov bildirdi ki, ümumiyyətlə, bu bölgənin əsas güclərinin koordinasiya fəaliyyətinin və regional əməkdaşlığının pozulması Ermənistanı təsir aləti kimi istifadə etmək istəyən müstəmləkəçi Fransa və ABŞ mərkəzli qüvvələrin əsas hədəflərindəndir:** “Bundan əlavə, Ermənistanı sülhdən yayındıranlar, regionda qızıdırırlar heç Ermənistan xalqını da düşünmürlər. Əksi olsaydı, Fransa Ermənistanı silahlandırmaz, ABŞ-ın Beynəlxalq İnkişaf Agentliyi (USAID) və oxşar fondlar bu ölkəni dəstəkləməzdi. Ermənistan bunu dərk edərək ya regionda əməkdaşlığa çalışacaq, ya da bu ölkənin siyasi alət kimi istifadəsi davam edəcək. Ermənistanın bir dövlət olaraq düşdüyü çətin iqtisadi vəziyyətdən və siyasi xaosdan yeganə qurtuluşu Azərbaycanla sülhdən keçir. Ermənistan iradə göstərməli, Türkiyə ilə münasibətləri normallaşdırmalı, eyni zamanda regional əməkdaşlıqdan imtina etməyərək bölgənin güc mərkəzləri ilə hesablaşmağı bacarmalıdır”.

Bu arada, ABŞ dövlət katibi Entoni Blinken Ermənistan və Azərbaycan xarici işlər na-

zirələri arasında danışıqların ABŞ-da tezliklə baş tutacağına ümid edib. Belə bir açıqlama ilə 6 dekabrda Bakıya səfər edərək Azərbaycan Prezidenti ilə görüşən ABŞ dövlət katibinin köməkçisi Ceyms O'Brayen X-də yazıb. “Bakıda müsbət və konstruktiv görüşlər keçirdim. Prezident Əliyevə dediyim kimi, baş katib Blinken tezliklə xarici işlər nazirləri Mirzoyan və Bayramovu Vaşinqtonda sülh danışıqları üçün qəbul edəcəyinə ümid edir”, - O'Brayen əlavə edib.

Ağ Evin ümidləri barədə danışan T.İsmayilovun sözlərinə görə, ABŞ istəyir ki, Vaşinqton vasitəçiliyi ələ alsın: “Faktiki olaraq Rusiya ilə bu məsələdə də rəqabət aparır. Azərbaycan-Ermənistan sülh sazişinin Qərbdə imzalanmasını istəyir. Bu da obyektiv yanaşma deyil. Ortada səmimi istək olsaydı, müqavilənin harada imzalanmasının heç bir əhəmiyyəti olmazdı. O baxımdan ABŞ-ın bu məsələdə mövqeləri mənə dürtür görünür”.

Reallıq budur ki, bir-birinə qarşı dayanan paytaxtlar sülh prosesində də masanın başında oturmaq üçün mübarizə girişiblər. Bu isə sülhü yaxınlaşdırmır, əksinə, daha da uzaqlaşdırır.

□ **E.PAŞASOY,**
“Yeni Müsavat”

Erməni diversanta ağır cəza

Qaqik Voskanyan 18 il müddətinə azadlıqdan məhrum edildi - cəzasının ilk 5 ilini qapalı cəzaçəkmə müəssisəsində çəkməlidir

Dekabrın 7-də Sabuncu Rayon Məhkəməsinin inzibati binasında Kəlbəcər rayonunda saxlanılan erməni diversant Voskanyan Qaqik Ashotoviçin cinayət işi üzrə məhkəmə prosesi başlayıb. Prosesə Gəncə Ağır Cinayətlər Məhkəməsinin hakimi Abdulla Məmmədov sədrlik edir.

Məhkəmə prosesində Respublikasında ictimai təhlükəsizliyi pozmaq, əhali arasında vahimə yaratmaq və dövlət hakimiyyət orqanları tərəfindən qərar qəbul edilməsinə təsir göstərmək məqsədilə odlu silahdan istifadə etməklə insanların həlak olması, onların sağlamlığına zərər vurulması, əhəmiyyətli əmlak ziyanının vurulması və başqa ictimai təhlükəli nəticələrin baş verməsi təhlükəsi yaradan digər hərəkətlər törətməklə terrorçuluq etmiş, qabaqcadan əlbir olan bir qrup şəxs halında Azərbaycan Respublikasının mühafizə olunan dövlət sərhədini müəyyən edilmiş sənədlər ol-

madan və dövlət sərhədinin nəzarət-buraxılış məntəqələrindən kənarda keçmiş, qabaqcadan əlbir olan bir qrup şəxs halında hərbi silahı, o cümlədən odlu silah və döyüş sursatını Azərbaycan Respublikasının gömrük sərhədindən gömrük nəzarətindən kənar və ondan gizli keçirmiş, zor tətbiq etməklə milli nifrət və düşmənçiliyin salınmasına aşkar surətdə yönələn hərəkətlər etmiş, habelə qabaqcadan əlbir olan bir qrup şəxs halında qanunsuz olaraq odlu silah, onun komplekt hissələrini və döyüş sursatını əldə edib, özündə saxlamış və daşıyaraq gəzdirib.

Qeyd olunan qanunsuz əməllərin qarşısı alınan zaman saxlanılmış Ermənistan silahlı birləşmələrinin üzvü Voskanyan Qaqik Ashoti Cinayət Məcəlləsinin 206.3.2 (qabaqcadan əlbir olan bir

qrup şəxs tərəfindən odlu silah və döyüş sursatının qaçqıncılığı), 214.2.1, 214.2.3 (qabaqcadan əlbir olan bir qrup şəxs tərəfindən odlu silahdan istifadə etməklə terrorçuluq), 228.2.1 (qabaqcadan əlbir olan bir qrup şəxs tərəfindən qanunsuz olaraq odlu silah əldə etmə, daşıma, saxlama), 283.2.1 (zor tətbiq etməklə milli düşmənçiliyin salınmasına aşkar surətdə yönələn hərəkətlər etmə) və 318.2-ci (qabaqcadan əlbir olan bir qrup şəxs tərəfindən zor tətbiq etməklə Azərbaycan Respublikasının dövlət sərhədini qanunsuz olaraq keçmə) maddələri ilə təqsirləndirilən şəxs qismində cəlb edilməklə barəsində məhkəmənin qərarı ilə həbs qətimkan tədbiri seçilib.

Hakimi Abdulla Məmmədov Voskanyan Qaqik Ashotoviçdən özünü bu ittihamlarda

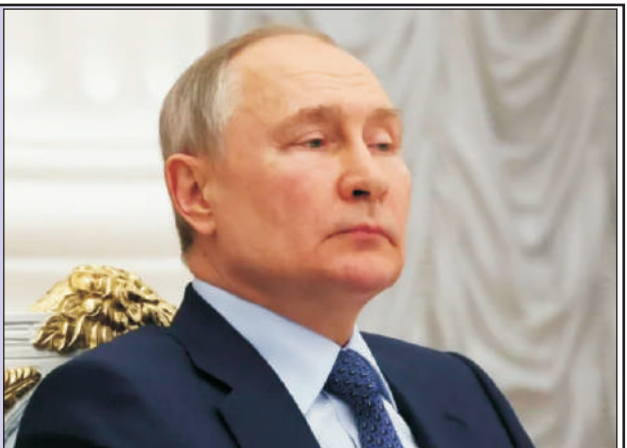

günahkar hesab edib-etmədiyini soruşub. Voskanyan "mən heç nə xatırlamıram" deyib.

Daha sonra məhkəmənin media üçün açıq olan hissəsi bitib. Onu da əlavə edək ki, məhkəmə prosesində Tofiq İsmayilov, Elvin Hüseynzadə, İsrail Məmmədov, Xəyal Daşdəmirov, Əli Kərimov zərərçəkmiş qismində özlərini təqdim ediblər.

Günün sonunda Voskanyan Qaqik Ashotoviçin cinayət işi üzrə məhkəmə prosesi başa çatıb. Hökmə əsasən, təqsirləndirilən şəxs 18 il müddətə azadlıqdan məhrum edilib. O, cəzasının ilk 5 ilini qapalı, qalanını isə ciddi rejimli cəzaçəkmə müəssisəsində çəkməlidir.

✎ **Xalidə GƏRAY,**
Fotolar müəllifindir

Putin Əbu- Dabiyə 4 qırıcı ilə hansı ölkələrin üstündən uçub getdi?

Kreml sözcüsü Dmitri Peskov Rusiya lideri Vladimir Putinin Yaxın Şərqi səfəri zamanı onun təyarrəsinə qırıcların müşayiət etməsinə aydınlıq gətirib.

D. Peskov mətbuata açıqlamasında bu addımı regionun qeyri-stabil olması ilə əlaqələndirib: "Region təlatümlüdür. Əgər BƏƏ və Səudiyyə Ərəbistanı təhlükəsiz ölkələrdirsə, o zaman ətraf, ona bitişik region təhlükələr və gözlənilməzliklərlə doludur. Buna görə də Rusiya rəhbərinin təhlükəsizliyini təmin etmək üçün bütün tədbirlər görülüb", - Dmitri Peskov bildirib.

O, Rusiya liderinin təyyarəsini təmin edən qırıqlara şərait yaratdığı üçün tərəfdaş ölkələrə təşəkkür edib. Çox güman ki, V.Putin Peskovun dediyi kimi, tərəfdaş ölkələrin hava imkanlarından istifadə edərək bu səfəri reallaşdırıb. Bura İran, Suriya, Oman, Qəter kimi ölkələr daxildir.

Qeyd edək ki, Rusiya lideri BƏƏ və Səudiyyə Ərəbistanına səfər edib. Onun təyyarəsini Su-35-lər müşayiət edib.

17 martda Rusiya prezident seçəcək

Rusiya gələn il keçiriləcək prezident seçkilərinin tarixi təsdiqlənib. Rusiya Federasiya Şurası bu barədə qərar qəbul edib. Qərara əsasən, Rusiyada növbəti prezident seçkiləri gələn ilin 17 mart tarixində keçiriləcək.

"Rusiya Federasiyasında prezident seçkiləri 2024-cü il martın 17-nə təyin edilsin. Bu qərar rəsmi dərc edildiyi gündən qüvvəyə minir", - qərarda deyilir.

Rusiya Federasiyası Konstitusiyasının 102-ci maddəsinə uyğun olaraq prezidenti seçkilərinin təyin edilməsi Federasiya Şurasının müstəsna səlahiyyətidir.

Azərbaycanlıların Rusiyadan "böyük köç"ü?

Rusiyada miqrantlara sərt qadağalar tətbiq olunacaq

Rusiyada qeyri-qanuni yaşayan miqrantlarla bağlı bir çox qadağalar tətbiq olunacaq. Belə ki, Rusiya Daxili İşlər Nazirliyi onlar üçün məhdudiyyətlər nəzərdə tutan nəzarətli qalma rejimi tətbiq etməyi təklif edib. Lakin yeni qanun layihəsi miqrantların narazılığına səbəb olub.

Çünki onların avtomobil idarə etməsi, sürücülük vəsiqəsi alması və pul köçürməsi qadağan edilib. Qeyri-qanuni miqrantlara sürücülük imtahanından keçməyə, sürücülük vəsiqəsi dəyişdirməyə, bank hesabı açmağa və nikah bağlamağa da icazə verilməyəcək.

Nəzarətli qalma rejiminin Rusiyada qalmaq üçün qanuni hüququ olmayan miqrantlara tətbiq edilməsi təklif edilir, onların müvafiq reyestrə daxil edilməsi planlaşdırılır. Nəzərə almaq lazımdır ki, rublun ucuzlaşması da oradakı vətəndaşlarımızın vəziyyətinə ciddi təsir edir. Bu qanun layihəsinin təsdiqlənməsindən sonra isə onların həyatının daha da çətinləşməsi gözlənilir. Maraqlıdır, bu qanun layihəsinin təsdiqlənməsindən sonra azərbaycanlıların Rusiyadan "böyük köç"ü başlaya bilər?

"Bu qayda Rusiyaya axının qarşısını alacaq, təbii olaraq azərbaycanlılara da təsir edəcək".

"Avrasiya Miqrasiya Təşəbbüsləri Platforması" İctimai Birliyinin sədri Azər

Allahverənov Bakı-xəbər.com-a açıqlamasında qeyd edib ki, Rusiya uzun müddətdir qeyri-qanuni miqrasiya ilə bağlı çox sərt qaydalar tətbiq edir: "Maksimum çalışırlar ki, ölkə ərazisində qalan miqrantların sayı azalsın. Onu da deyim ki, son iki il ərzində Rusiyada miqrasiya sahəsi ilə bağlı yeni mənzərə müşahidə olunur. Rusiya-Ukrayna müharibəsinə görə çoxlu sayda yerli vətəndaş ölkə ərazisini tərk etdi və boş iş yerlərinin sayı artdı. Belə olan halda Rusiyaya gədən, çalışmaq istəyən miqrantların sayı artdı. Bu səbəbdən Rusiya hökumət nümayəndələri zamanla miqrantlarla bağlı müxtəlif təkliflər irəli sürdü, yeni qanun layihələri hazırlandı. Son qanun layihəsi isə qeyri-qanuni miqrantların həyatını çətinləşdirəcək. Belə ki, miqrantların av-

tomobil idarə etmək, nikah bağlamaq, pul köçürmək kimi problemləri olacaq. Bu qadağalar əmək fəaliyyəti ilə məşğul olan miqrantlara təsir edəcək".

Ekspert hesab edir ki, Rusiya ərazisində qanuni əsaslarla qalmaq istəyən vətəndaşlar xüsusi dövlət reyestrinə daxil ediləcək. Bütün informasiyalar həmin reyestrə saxlanılacaq: "Qeyri-qanuni miqrantlarla bağlı məlumatlar xüsusi dövlət reyestrinə salınacaq ki, onlarla hər hansı bir müqavilələrin bağlanması mümkün olmasın. Bu addımdan Rusiya hökumət nümayəndələri zamanla miqrantlarla bağlı müxtəlif təkliflər irəli sürdü, yeni qanun layihələri hazırlandı. Son qanun layihəsi isə qeyri-qanuni miqrantların həyatını çətinləşdirəcək. Belə ki, miqrantların av-

tomobil idarə etmək, nikah bağlamaq, pul köçürmək kimi problemləri olacaq. Bu qadağalar əmək fəaliyyəti ilə məşğul olan miqrantlara təsir edəcək".

A.Allahverənov onu da əlavə edib ki, bu qayda Rusiyaya axının qarşısını alacaq. Yeni qayda təbii olaraq azərbaycanlılara da təsir edəcək: "Qeyri-qanuni miqrant qismində yaşayan və ya vaxtları bitmək üzrə olan soydaşlarımız üçün bu fonda Rusiyada qalmaq olduqca çətin olacaq. Bu da müəyyən mənada geriye axına səbəb olacaq. Düzdür, orada qeyri-qanuni əsasla yaşayan soydaşlarımızın sayı ele də çox deyil".

✎ **"Yeni Müsavat"**

Dekabrın 7-də yerli vaxtla 08:15-də Bakıda və ətraf rayonlarda baş verən güclü zəlzələ ölkənin gündəm mövzularından birinə çevrilib. Zəlzələnin episentri Xəzər dənizində olub və 5,6 maqnitudalı yeraltı təkanlar qeydə alınıb. Eyni zamanda yeraltı təkanlar Altıağac, Siyəzən, Quba, Qusar, Xaçmaz, Şabran, Qobustan, Abşeron yarımadasında 5-3 bala qədər hiss olunub. “Zəlzələnin davamiyyəti 51 saniyə olub”. Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyası nəzdində Respublika Seysmoloji Xidmət Mərkəzinin baş direktoru Qurban Yetirmişli mətbuat konfransında belə deyib. Onun sözlərinə görə, təkanların hiss olunması isə 41 saniyə çəkib.

İndi hər kəs “yenidən güclü zəlzələ olacaqmı”, - deyə sual edir.

Elm və Təhsil Nazirliyi, Geologiya və Geofizika İnstitutunun Seysmologiya və Seysmik Təhlükənin qiymətləndirilməsi şöbəsinin rəhbəri, elmlər doktoru, professor Qulam Babayev “Yeni Müsavat”-a danışib, mövzu ilə bağlı suallarımızı cavablandırıb.

- Heç bir ay deyil, sizinlə müsahibə götürdüyümüz, yaxınlarda güclü zəlzələlərin olacağını demişdiniz. Proqnozlarınız özünü doğrultdu. Yaxın günlərdə yenidən güclü zəlzələ gözlənilirmi və zəlzələlər uzun müddət ola bilərmi?

- Əvvəl də qeyd etdiyim kimi, tektonik aktivlik kəskinləşib. 2024-cü ildə biz bunu yenidən müşahidə edəcəyik. Təbii ki, dağıdıcı zəlzələdən söhbət getmir. Hiss olunan zəlzələlər olacaq və qaçılmazdır. Bir tektonik blok əgər aktivləşsə, dünya miqyasında bütün tektonik bloklar, plitələr, meqabloklarda aktivləşmə kəskinləşir. Əgər bir blok aktivləşsə, yanındakı da mütləq şəkildə aktivləşəcək. Xəzər dənizinin

Bakını sİlkələyən 51 saniyə

Seysmologiya və Seysmik Təhlükənin qiymətləndirilməsi şöbəsinin rəhbəri Qulam Babayevdən “yenidən güclü zəlzələ olacaqmı” sualına cavablar

də qonşu blokların aktivləşməsi mövcuddur. Orta Xəzər, Cənubi Xəzər, Şamaxı-İsmayilli seysmoaktiv bölgədir. Hər zaman demişəm ki, hiss olunan yeni maqnitudası 5.5-6 bal gücündə olan zəlzələlər qaçılmazdır.

- Azərbaycanda, xüsusilə də paytaxt Bakıda və Sumqayıtda qəzalı vəziyyətdə olan binalar var ki, bunlar hələ də sökülməyib. Düzdür, köhnə binaların sökülməsi nə başlanılıb, amma bu proses də çox ləng aparılır. Hətta elə yataqxanalar var ki, orada sakinlər hər dəfə zəlzələ zamanı həyəcan keçirirlər. Bu binalar neçə bal gücünə qədər tab gətirə bilərlər?

- Mən binalarla bağlı dəqiqliklə fikir söyləyə bil-

rəm, məqalələrim var. Amma bu böyük bir dövlət proqramı olmalıdır. Seysmik riskin qurulması, qiymətləndirilməsi adı altında hər şeyi nəzərə almaq lazımdır. Yollar, küçələr, keçmiş binalar, köhnə sovetin vaxtından qalmış binalar, yeni binalar, ərəzilər, quruntun qiymətləndirilməsi, əhəlinin sıxlığı və sairə.

- Zəlzələlər əvvəldən Seysmoloji Mərkəzdə qeydə alınır? Yeni onlar xəbərdar olurlar?..

- Bəli, Seysmoloji Xidmət Mərkəzinin avadanlıqları da genişdir. Hətta kiçik, bizim hiss etmədiyimiz zəlzələlər də qeydə alınır.

- Seysmik risk xəritəsi hələ hazır deyil. Seysmoloji Mərkəz tərəfindən əvvəldən zəlzələ-

kildə demək mümkün deyil. Amma mən bir seysmoloq kimi həmişə demişəm ki, hiss olunan zəlzələ gözlənilir, ocaqlar yenidən aktivləşəcək. Xəzər dənizində ocaqlar yenidən aktivləşəcək.

- O zaman 2024-cü ili zəlzələ ili adlandırma bəli?

- Bəli, onu deyə bilərəm. Nəinki bizdə, bütün dünyada. Çünki buna doğru gedir. 2023-cü il bunu bizə göstərdi. Müşahidə etdiyimiz zəlzələlər kiçik maqnitudalı deyil. Hətta Marokkoda, Əfqanıstanda, Tacikistanda dağıdıcı zəlzələlər oldu. Bu o deməkdir ki, daha da kəskinləşəcək. Türkiyədə, İstanbulda da dağıdıcı zəlzələ gözlənilir. Bununla bağlı proqnoz verən alimlərin də fikirləri ilə razıyam.

- Yeri gəlmişkən, Kahramanmaraşda dəhşətli zəlzələ olan zaman türkəyli bəzi alimlər dedilər ki, Bakı da həmin fay nöqtəsində yerləşir, dağıdıcı zəlzələ orada da olacaq. Bu fikirlərlə razısınız?

- Onu mən həttə yayda da demişdim. Bizdə iyulda zəlzələ olandan sonra demişdim ki, bu, nəhəng bir meqabloqdur. Türkiyədən, Xəzər dənizindən Türkmənistan qədər gedən bir blokdu. Türkmənistanda da avqust ayında zəlzələ oldu. Çünki biz geniş, nəhəng bir blokun üstündə yer almışıq. Kiçik qırılmalar, plitələr geniş meqablokun içində daxildir. Biri tərpənirsə, qonşu plitə də tərpənəcək.

□ **Afaq MİRAYIQ,**
“Yeni Müsavat”

Zəlzələdə həyat evi, yoxsa bina etibarlıdır?

Ekspert: “Çoxmərtəbəli binalar tikilən zaman dövlət qurumlarının nəzarəti mövcuddur, amma fərdi yaşayış evləri...”

“Zəlzələnin gücü 7,5-8 baldan yuxarı deyilsə, lakin tələfatlar varsa, qatıl zəlzələ deyil, məlumatsız insanlardır. Nə üçün Yaponiya, Kamçatka, İtaliya Çili, Urugvayda son illərdə baş verən daha şiddətli zəlzələlərdə insan tələfatı olmur, amma İranda, Türkiyədə, Suriyada olur? Bunun cavabı sadədir - insan məsuliyyətsizliyi. İstismar müddəti bitmiş bina ilə qəzalı binanı ayırmaq lazımdır. Hərçənd ki hər ikisi zəlzələ oldu-olmadı təhlükəlidir, lakin qəzalı binalar daha da təhlükəlidir. Bu məsələləri tələyin hökmünə, şansa buraxmaq olmaz. Sözügedən binalar bu gün 5,6 bal gücündə zəlzələdə aşmadısa, o demək deyil ki, əvvəlki kimi orada yəne yaşamaq olar. Bu binalar hər hansısa şəkildə təxliyə edilməlidir - ya sakinlər başqa ərəzilərə köçürülməklə, ya da ərəzidə yeni bina tikib sakinləri yerləşdirməklə...”

Bu sözləri Pravda.az-a açıqlamasında iqtisadçı ekspert, “Opera Group” MMC-nin direktoru Firdovsi Xəlilov deyib. Ekspert bildirib ki, Nikita Xuruşşov zamanı istismara verilən və “Xuruşşovka” adlanan binalar təyinatında 30-40 il istismar müddəti olan müvəqqəti “barak”lardır. “Kişinin vəfatından 59 il keçib, biz hələ də bu binalarda yaşayırıq. Bir həll yolu da belə ola bilər - həmin binaların təxliyəsi ilə əlaqəli dövlət proqramı olsun, sahibkarlar proqrama cəlb edilsinlər. Doğrudur, hazırda pilot layihələr var, amma bir də baxırsınız ki, Yasamalda hansısa sakin 2 otaq “Xuruşşovka”-sı üçün ağılasıqmaz mebləqlər tələb edir, məsələn, 500-600 min manat. Bu məsələ dövlət vəsaiti ilə tənzimlənsə, yaxud qəzalı və istismar bitən binalarla əlaqəli nizamlayıcı qanun qəbul edilərsə, onda proses daha da sürətlənə bilər. Biz zəlzələnin tikililərlə əlaqəsi barədə danışarkən, nədənsə ancaq çoxmərtəbəli binalar barədə danışırıq. Xoy və Maras zəlzələsi bizə ayıni şəkildə sübut etdi ki, keyfiyyətsiz tikilən “həyat evləri” əsla zəlzələ zamanı təhlükəsiz deyil. Çoxmərtəbəli binalar tikilən zaman dövlət qurumlarının çox ciddi nəzarəti mövcuddur. Amma fərdi yaşayış evləri üçün eyni şeyi demək olmaz. Bəzən ucuz olsun deyərək fundamental armatur olmayan, ümumiyyətlə, heç fundamenti, kolonları olmayan həyat evlərinə rast gəlirik. Baxırıq ki, saytlarda 30-35 min manata həyat evləri satılır. Bu məbləğə nəinki yer alıb, ev tikib, pul qazanıb satmaq mümkün deyil, heç öz torpağınızda tikmiş olsanız belə, daha çox xərc çəkəcəksiniz. Yaxşı olardı ki, çox şiddətli de olmasa, korrupsiyaya qapı açmadan həyat evlərinin konstruksiyalarına da diqqət ayrılıns...”

□ **“Yeni Müsavat”**

Ermenistanda əsir saxlanılan və 20 il müddətinə azadlıqdan məhrum edilən hərbi Hüseyin Axundovun cəzası ağırlaşdırılaraq ömürlük həbslə əvəz edilib. Ermənistanın Apelyasiya Cinayət Məhkəməsi bununla bağlı mühafizəçi Ayrapet Meliksetyanın hüquqi varislərinin şikayətini təmin edib.

“Azərbaycan Ordusunun hərbi qulluqçusunun saxta ittihamlarla azadlıqdan məhrum edilməsi, həmçinin cəzasının ağırlaşdırılaraq ömürlük həbslə əvəz olunması beynəlxalq hüququn norma və prinsiplərinə ziddir”. Bunu ombudsman Səbinə Əliyeva Ermənistan tərəfindən hərbi qulluqçumuza verilmiş qanunsuz cəzanın daha da sərtləşdirilməsinə münasibətində deyib.

“Tərəfimizdən bu məsələ ilə əlaqədar dəfələrlə müraciətlər olunsada, Ermənistan hələ də beynəlxalq hüququn tələblərini kobud şəkildə pozmaqda davam edir. Eyni zamanda Ermənistanın bu təxribatçı addımı iki ölkə arasında sülh müqaviləsinin imzalanması, regionda dayanıqlı sülhün bərqərar olunması istiqamətində görülən işlərə də ciddi maneə yaradır. Bir daha bildirirəm ki, Ermənistan tərəfi qanunsuz olaraq azadlıqdan məhrum edilmiş Azərbaycan Ordusunun hərbiçisi Hüseyin Axundovu, həmçinin hərbiçimiz Aqşin Bəbirovu dərhal azad etməli, onların ölkəmizə geri qaytarılması üçün zəruri addımlar atmalıdır”, - deyə ombudsman bildirib. Xatırladaq ki, 2023-cü ilin aprelinde Naxçıvan Muxtar Respublikasının Şahbuz rayonunun Ermənistanla sərhəddə yerləşən ərazisində əlverişsiz hava şəraitində məhdud görmə səbəbindən Azərbaycan Ordu-

Hüseyinin “yezidlər məmləkəti”ndə sınağı

Əsirlikdəki Hüseyin Axundova haqsız verilən cəza niyə daha da ağırlaşdırıldı, ermənilər bununla nə demək istəyir?

sunun itkin düşmüş əsgərləri - 2004-cü il təvəllüdlü Bəbirov Aqşin Qabil oğlu və 2003-cü il təvəllüdlü Axundov Hüseyin Əhliman oğlu Ermənistan tərəfindən əsir götürüldü.

Bəs Hüseyinin haqsız olan cəzası niyə daha da ağırlaşdırıldı, ermənilər bununla nə demək istəyir?

Mövzu ilə bağlı Demokratiya və İnsan Hüquqları Komitəsinin sədri, hüquq üzrə fəlsəfə doktoru Çingiz

Qənizadə “Yeni Müsavat”a dedi ki, verilən bu qərar Ermənistanın cılız və yaramaz hərəkətlərdən əl çəkmək istəmədiyini göstərir: “Bu əməl Ermənistanın Azərbaycana qarşı düşmən mövqeyinin daha bir əyani sübutudur. Sülhdən danışan, gələcək əməkdaşlıqdan dəm vuran Ermənistan siyasi hakimiyyətinin təzyiqi ilə bu ölkənin məhkəmələri heç bir səbəb olmadan belə bir ədalətsiz cəza təyin

edib. Ermənistan məhkəməsinin Hüseyin Axundov haqqında ömürlük həbs cəzasını qəbul etməsi bir daha onu göstərir ki, bu ölkədə məhkəmə hakimiyyəti qanunla yox, revanşist hisslərlə qərar verir. Məhkəmə Nikol Paşinyan hakimiyyətinin təzyiqi altındadır. Çox təəssüf ki, ədalət mühakiməsini həyata keçirməli olan, hakimiyyətin mühüm bir qolunu təşkil edən Ermənistanın məhkəmə hakimiyyəti də siyasi sifarişləri yeri-

nə yetirməklə məşğuldur. Onlar hərbi əsirimizə ömürlük cəza verməklə nə əldə edəcəklər? Azərbaycanda saxlanılan bir qrup erməni terrorçular var ki, onların mühakiməsi bu gün də gedir. Ermənistan məhkəmələri siyasi sifariş əsasında qəbul etdikləri qərarlarla Azərbaycanda cəza çəkən, mühakimə olunan ermənilərin gələcəkdə dəyişdirilməsinə problem yaradır. Ermənistan siyasi hakimiyyəti hərbi əsirimizin cəzasını ağırlaşdırmaqla, özünə problem yaradır”.

Hüquqşünas onu da əlavə edib ki, Ermənistan məhkəmə hakimiyyəti baş nazir

lər ölkəmizə qaytarılacaqlar. Çünki bizim iki gəncimiz orda mühakimə olunmayıb, onlar əsirlikdədir. Hər iki hərbiçimiz dumdanda azaraq düşmən ərazisinə keçiblər, saxlanılıblar. Əslində onlar geri qaytarılmalı idi. Çünki Azərbaycan tərəfi 44 günlük Vətən müharibəsindən sonra Azərbaycan ərazisinə keçmiş xeyli erməni hərbiçiləri müəyyən müddət saxladıqdan sonra geri qaytarıb. Bununla bağlı əlimizdə kifayət qədər faktlar var. Sadəcə, məsələ budur ki, bizdə olan terrorçularını geri qaytarmaq istəyən Ermənistan bu gün belə bir cılız addımlar atır.

İrəvandan qayıdan azərbaycanlı: “Məni hələ çox təhlükələr gözləyir”

Telman Qasimov: “Ermənistan hakimiyyətinə sübut etdim ki, onların təhlükəsizlik sistemi mövcud deyil”

Əslən İrəvandan olan azərbaycanlı hərbi-siyasi ekspert Telman Qasimov 35 ildən sonra İrəvana səfər edib. Bu barədə Musavat.com saytında geniş yazı da dərc olunub.

Hərbi ekspert bu dəfə Konkret.az-a açıqlamasında bildirib ki, səfər tam məxfi təşkil edilib.

“35 ildən sonra doğma şəhərimə səfər etdim, məhləməyə getdim. 17 yaşına qədər Komitə küçəsi 5A-da yerləşən evimizdə yaşamışam. Evimizi ziyarət etdim. 35 ildən sonra 52 yaşında yenidən evimə qayıtdım. Simvolik olaraq Qərbi Azərbaycana səfər edən ilk azərbaycanlıyam”, - deyə Telman Qasimov vurğulayıb.

Hərbi ekspert əlavə edib ki, Ermənistan hakimiyyətinə sübut etdim ki, onların təhlükəsizlik sistemi mövcud deyil, dövlət sərhədi, ümumiyyətlə, qorunmur.

Lakin Ermənistan Milli Təhlükəsizlik Xidməti məlumat yayaraq bildirib ki, azərbaycanlı ekspert Telman Qasimovun dekabrın 5-də yaydığı videonu hələ

2017-ci ildə alıb: “2017-ci ilin noyabrında ikili vətəndaşlığı olan A.K. adlı şəxs Qasimovun doğulub boya-başa çatdığı binanın videosunu çəkərək ona göndərib.

Altı il sonra Qasimov erməni cəmiyyətində çaxnaşma salmaq və Azərbaycan ictimaiyyəti arasında reytingini yüksəltmək üçün videonu montaj edərək, ona səsini əlavə edib”.

Telman Qasimov bildirib ki, məlumat yayılandan ermənilər Ermənistan milli təhlükəsizlik xidmətindən tələb edirdi ki, açıqlama versin: “Açıqlamaya görə isə video 2017-ci ildə çəkilib. Ancaq sual olunur: əgər bu hadisə 2017-ci ildə baş veribsə, nə üçün həmin vaxt deyil də, bugünlərdə yayılıb? Halbuki 44 günlük Vətən müharibəsində bu videodan çox gözəl istifadə edə bilərdim. Bu da onların yalan dediklərini ifşa edir”.

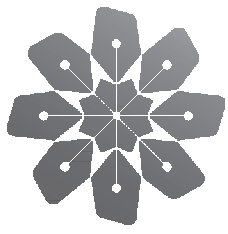
“Hətta bəzi iddialara görə, guya bu video 2005-2006-cı illərdə çəkilib. Bundan başqa, guya mənim skrinlərim, şəkillərim var. Mən düşünürəm ki, qarşıda məni hələ çox şeylər gözləyir. Texnologiyanın inkişaf etdiyi bir dövrdür. İstədikləri şeyi istədikləri kimi qələmə verəcəklər. Hətta mənim səslərimdən qondarma səs yazısı da düzəldə bilərlər ki, texnologiyanın müasir inkişafı bunu deməyə əsas verir. Mən bunu normal qəbul edirəm. Özlerini doğrultmaqdan ötrü bu yollara əl atacaqlar”, - deyərək ekspert vurğulayıb.

Onun sözlərinə görə, sosial şəbəkələrdəki he-sablarında erməni əsilli şəxslərin dostluğunda ol-

ması onun üçün Ermənistan-dan video çəkmək və ya nəse sifariş vermək anlamına gəlmir: “Yəni bu gün Ermənistan təhlükəsizlik xidmətinin verdiyi açıqlamaları mən belə də gözləyirdim. Çünki ortada bir əsas yoxdur, tapa bilmirlər. Belə olduğu halda isə nə desinlər? Ona görə də mənim getməyim də, gəlməyim də çox böyük narahatlıqlar yaradıb. Amma yenə də deyirəm, bu açıqlamaları mən normal qəbul edirəm. Çünki zəifliklərini göstərmək əvəzinə, özlərinə bəraət qazandıрмаğa çalışmaqları təbii bir şeydir. Mənbuatın, ictimaiyyətin təzyiqi qarşısında bu addımlar başadüşüləndir”.

“Mənim üçün təhdid və təhlükə həmişə var. Bu, birinci dəfə deyil. Bu təhdidlərin ən kəskinə Laçın-Xankəndi yolundakı ekoloji aksiyada iştirakından sonra olmuşdu. Hətta “ASALA” terror təşkilatından səsyazmalar şəklində təhdidlər göndərilirdi. Bu gün də mənə təhdidlər olunur. Ancaq mən bunlara normal yanaşıram. Madam bu yola qədəm qoymuşam, nəticəsini də bilirəm”, - deyərək müsahibimiz əlavə edib.

□ **“Yeni Müsavat”**

Azərbaycan Respublikasının Medianın İnkişafı Agentliyi

Ekologiya və ətraf mühitin mühafizəsi

Bakı ətrafı ərazilərdə, o cümlədən respublikanın rayonlarında tullantıların yığılması ilə bağlı problem özünü göstərir. Belə ki, bir çox qəsəbələrdə sakinlər tullantıları atmağa zibil qutuları tapmadığından onları ya evlərin, məhəllələrin kənarına atır, ya da həyətdə torpağa basdırır. Çoxmərtəbəli binalarda isə sakinlərin tullantıları yaşadığı binaların girişinə, küçəyə, hara gəldi tullaması halları hələ də özünü göstərir. Yaxud şəhər ətrafı qəsəbələrdə zibil qutuları bir çox hallarda “əlçatmaz” məkanlarda – yağışda palçıqı dizə çıxan yerlərdə qoyulur ki, sakinlər də belə qutulara “yan ala” bilməyib zibilləri hara gəldi atırlar.

Tullantıların idarə olunması səviyyəsi qənaətbəxşdirimi? Dünya miqyasında mövcud problemlərdən biri də ətraf mühitin davamlı üzvi çirkləndiricilər və ağır metallarla çirklənməsinin minimuma endirilməsidir ki, bu, respublikamız üçün də olduqca aktual olub, həlli vacib problemlərdəndir. Bu növ çirklənmənin əsas mənbələri neft emalı, neft-kimyə, energetika, tikinti materialları istehsalı, avtonəqliyyat, kənd təsərrüfatında pestisidlərin tətbiqi və tullantıların yandırılması kimi proseslərdir ki, bu mənbələrdən ətraf mühitə dioksinlər, furanlar, bifenil və ağır metallar atılır.

Adıçəkilən birləşmələr təbii mühitə, o cümlədən insan sağlamlığına uzunmüddətli neqativ təsir göstərən havada uzun müddət asılı qalan, çətin parçalanan və tərkibində zərərli birləşmələr olan təhlükəli maddələrdir.

Yeri gəlmişkən, Balaxanıda inşa olunan bərk məişət tullantılarının yandırılması və çeşidlənməsi zavodlarının fəaliyyətə başlamasından sonra bu sahədə vəziyyət xeyli yaxşılaşıb. Bu işin digər şəhərlərdə də tətbiqinə çox böyük ehtiyac var.

Sənaye tullantılarının idarə olunması problemləri artan tullantıların istehsalı, məhdud məhv etmə qabiliyyəti, artan zərərsləşdirmə xərcləri və yeni atma müəssisələrinin yaradılmasına reaksiya kimi səbəblərdən bu gün bütün dünyada insanların diqqətini çəkir. Tullantıların idarə olunması sahəsində rəsmi və qeyri-hökumət təşkilatları, səmərəli və ekoloji cəhətdən qoruyucu həllər inkişaf etdirmək üçün mübarizə aparırlar. Tullantıların miqdarı artdıqca, xüsusilə təhlükəli tullantıların idarə edilməsində strategiyaların hazırlanması getdikcə daha vacib hala gəlir.

mət təşkilatları, səmərəli və ekoloji cəhətdən qoruyucu həllər inkişaf etdirmək üçün mübarizə aparırlar. Tullantıların miqdarı artdıqca, xüsusilə təhlükəli tullantıların idarə edilməsində strategiyaların hazırlanması getdikcə daha vacib hala gəlir.

şə, karton, metal və digər materiallar ayrıca toplanır. Daha bir qutu isə təkrar emal edilə bilməyən tullantılar üçün nəzərdə tutulur. Stokholmda həтта balaca uşaq da konfet kağızını yanlış konteynerə atmır. Uşaq bağçaları və məktəblərdə zibillərin düzgün şəkildə çeşidlənməsi öyrədilir və qu-

Ekologiya

İsveçdə zibil qıtlığıdır və həтта xaricdən zibil idxal edirlər. Çünki hökumət məişət tullantılarının utilizasiyası ilə bağlı məsələni o qədər mükəmməl şəkildə nizamlayıb ki, ölkədə zibil qıtlığı yaranıb. Məcbur olub xarici ölkələrdən zibil almalı olublar.

Bu ölkədə çoxdandır ki, bütün tullantılar və yanacaq təkrar emal olunur. Məsələn, plastik materiallar 7 dəfə təkrar emal olunur. Məsələn, plastik materiallar 7 dəfə təkrar emal olunur. Məsələn, plastik materiallar 7 dəfə təkrar emal olunur.

Hər bir ailənin sərəncamında zibillərin çeşidlənməsi üçün 6 və ya 7 ədəd zibil qutusu var. Burada plastik materiallar, kağız, şü-

tulardan qeyri-düzgün istifadəyə görə cərimə nəzərdə tutulur.

Televizorlar, divanlar, tikinti materialları kimi böyük əşyalar xüsusi stansiyalara gətirilir. Orada məhsullar hissələrə ayrılır və istehsalçılara satılır. Stansiyalarda həmçinin boyalar, turşu və digər təhlükəli maddələr ayrılır və daha sonra kimyəvi maddələr emal edən xüsusi fabriyə göndərilir.

İsveçdə son illər binaların sökülməsində “dekonstruksiya” adlı yeni üsuldən istifadə olunur. Məsələn, köhnə bir binanın sökülməsi zamanı məşinlər əvvəlcə divarları parçalayaraq yenidən istifadə üçün tikinti materialları halına gətirmək üçün xüsusi stansiya aparılır. Beləliklə, köhnə ev yeni evə çevrilir.

nin istifadə müddəti bitmiş həbləri də atırlar, onları ap-teklərə təqdim edirlər. Bura həm də istifadə olunmuş şpris-lər və iynələr də daxildir.

Ölkə daxilində zibillərin daşınması 1961-ci ildə istifadəyə verilmiş yeraltı kanal vasitəsilə həyata keçirilir. Belə bir zibil qurğusunun əsas hissəsi yeraltı yerləşir və ölkə əhalisi onun yalnız üst hissəsini görür.

Hazırda İsveçdə tullantıların olmaması tullantılarla bağlı yeganə problemdir. Bütün zibillərin yalnız 7 faizi yararsızdır, qalan hissəsi isə yandırılır və ya təkrar emal olunur. Beləliklə, təkə tullantılar hesabına Stokholm tələb olunan elektrik enerjisinin 45 faizini əldə edir. Tullantıların qıtlığı isə əhali üçün böyük problem yarada bi-

Paytaxt Bakıda artıq bu problem həll olunub, müvafiq zavod tikilib, tullantıların idarə olunması və təkrar emalı yüksək standartlarla həyata keçirilir.

Rayonlarda, kəndlərdə tullantıların idarə olunmasına müvafiq icra hakimiyyətləri və bələdiyyələr təşəbbüsə olmalıdır. Ənənəvi şəkildə, həftədə bir dəfə ərazilərin tullantılarından təmizlənməsini həyata keçirə bilərlər. Daha böyük layihələrin həyata keçirilməsi üçün isə daha çox maliyyə ayrılması vacibdir. Düşünürəm ki, bəynəlxalq təcrübəni əsas götürərək, bu problemi həll etmək mümkündür.

Bakıda əksər marketlərdə plastik qabları qəbul edən aparatlar quraşdırılıb. Amma hiss edilən odur ki, paytaxt sakinləri

Azərbaycanda zibil problemi...

Biri çaya atır, o biri yandırır, bir başqası balkondahansı ölkənin təcrübəsindən istifadə etməli?

lər, çünki isveçlilər məhz tullantılardan alınan enerji ilə evlərini qızdırırlar və elektrik enerjisi əldə edirlər. Problemi yüksəltməklə rayonlarda, kəndlərdə də quraşdırmaq olar. Bu zaman insanlar tullantıların məhz təkrar emal üçün həmin aparatlara gətirmək daha maraqlı olarlar. Bəzi hallarda insanlar ətrafı maşınla zibilləyirlər. Yeni tullantıların qadağan edilən yerlərə atılması heç də həmişə insanların uzağa gedə bilməməsindən qaynaqlanmır. Zibili uzun müddət toplayıb, sonra maşınla gətirib çay kənarına, kanallara, boş ərazilərə atırlar. Bu cür əməllərdə edilən ən son texnologiyalar sayəsində atmosfərə buraxılan qazların miqdarı 1 faizdən çox olmamalıdır.

İsveçlilər ölkənin yandırıl-maya və təkrar emala yaramayan zibillərin miqdarını azaltmaqla yanaşı, həm də emal zamanı atmosfərə buraxılan zərərli qazların miqdarının minimum səviyyədə olmasını təmin etməyə çalışırlar. Yandırılma zavodlarında istifadə edilən ən son texnologiyalar sayəsində atmosfərə buraxılan qazların miqdarı 1 faizdən çox olmamalıdır.

Bölgələrdə sakinlər zibil konteynerləri tapa bilmədikləri-nə görə məcburiyyətdən tullantıları çay qırağına, ağacların dibinə, boş ərazilərə, arxlara, yol kənarlarına atırlar. Zibillərin yığılması çay yatağının daralmasına gətirib çıxarır, həm də ciddi fəsadlara səbəb olur.

buna o qədər də maraqla yanaşmırlar. Həmin aparatlardakı ödənişin məbləğini nisbətən yüksəltməklə rayonlarda, kəndlərdə də quraşdırmaq olar. Bu zaman insanlar tullantıların məhz təkrar emal üçün həmin aparatlara gətirmək daha maraqlı olarlar. Bəzi hallarda insanlar ətrafı maşınla zibilləyirlər. Yeni tullantıların qadağan edilən yerlərə atılması heç də həmişə insanların uzağa gedə bilməməsindən qaynaqlanmır. Zibili uzun müddət toplayıb, sonra maşınla gətirib çay kənarına, kanallara, boş ərazilərə atırlar. Bu cür əməllərdə edilən ən son texnologiyalar sayəsində atmosfərə buraxılan qazların miqdarı 1 faizdən çox olmamalıdır.

Kəndlərdə, turistik bölgələrdə çirklənməni isə daha çox orani ziyarət edən turistlər həyata keçirirlər. Məsələn, hansısa istirahət zonasında insanların sıx ziyarət etdiyi möv-sümlərdə tullantılar çox olur. Bəzən zibilləri daşımaq əvəzinə yandırırırlar. Bu isə ciddi problemlərə, havanın çirklənməsinə, bəzən yanğınlara səbəb olur.

Azərbaycan Respublikasının Medianın İnkişafı Agentliyinin maliyyəsi əsasında nəşr olunur. Yazını hazırladı: Sevinc TELMANQIZI

Spirтли içkilər 10 faiz bahalaşacaq

Xəbər verdiyimiz kimi, Milli Məclis alkoqollu içkilərin aksiz dərəcələrinin artırılmasına dair sənədi təsdiqləyib. Dəyişikliyə görə, aksiz dərəcəsi içməli spirt (o cümlədən tərkibində 80 faizdən az spirt olmayan denaturlaşdırılmamış etil spirti; tərkibində 80 faizdən az spirt olan denaturlaşdırılmamış etil spirti), araq (vodka), tündləşdirilmiş içkilər və tündləşdirilmiş içki materialları, likyor və likyor məmulatları, konyak və konyak materiallarının hər litri üçün 4,0 manatdan 4,8 manata çatdırılır.

Mövzuya münasibət bildirən

iqtsadçı ekspert Natiq

Cəfəri Bakupost.az-a deyib ki, bu qərardan sonra alkoqollu içkilərin qiymətlərində 10 faiz artım olacaq:

“Alkoqollu içkilərin aksiz dərəcələri üç-dörd ildir ki, artırılır. Budəfəki artımdan sonra spirtli içkilərin qiymətində ən yaxşı halda 10 faiz bahalaşma olacaq. Amma burada incə bir məqam var. Əgər qonşu ölkələrdə alkoqollu içkilər bizdəkindən çox ucuz olarsa, qaçaqmalçılıqla ölkəyə gətirilən məhsulların həcmi artacaq. Digər bir məsələ də var. Qiymətlər artan kimi kустar üsulla, ev şəraitində hazırlanan içkilər bazara daxil olacaq. Bu isə çox ciddi məsələdir. Çünki söhbət insan sağlamlığına vurulan ziyandan gedir. Bu məsələlərdə daha diqqətli olmaq lazımdır”.

Bakıda reklamların binanın fasadına yapışdırılması qadağan edildi

Bakıda reklamın binanın fasadında (boyama, yapışdırma və digər metodlarla) yerləşdirilməsinə yol verilməyəcəkdir.

Bu, Nazirlər Kabinetinin qərarı ilə təsdiq edilən “Bakı şəhərinin ərazisində olan binalarda yerləşdirilən reklam qurğularına dair xüsusi tələblər”də əksini tapıb.

Qeyd edilib ki, reklamın binanın fasadında dekorativ-bədii və (və ya) mətn təsvirinin bilavasitə çəkilməsi yolu ilə (boyama, yapışdırma və digər metodlarla) yerləşdirilməsi; həmçinin reklam məqsədilə pəncərə və divar oyuqlarının, həmçinin onların çərçivələrinin (impostlarının) bağlanma-

sına, boyanmasına və dekorativ plyonkalarla örtülməsi qadağandır.

Bildirilib ki, fasad reklamları memarlıq abidələrinin (binalarının) kompozisiyasına, üslubuna, ornament və ya na-

xışlarına, o cümlədən fasadların dekorasiyasına xələf gətirmədən, rənglərin və rəng birləşmələrinin məhdud istifadəsi, fasadın rəngi ilə harmoniyası nəzərə alınmaqla yerləşdirilməlidir.

Azərbaycanda məişət zorakılığı ilə bağlı müraciətlərin sayı üç dəfə artıb. Bu barədə Ailə, Qadın və Uşaq Problemləri üzrə Dövlət Komitəsinin sədri Bahar Muradova dekabrın 6-da Bakıda keçirilən "Məişət zorakılığının qarşısının alınması: imkanlar və perspektivlər" mövzusunda beynəlxalq konfransda çıxışı zamanı məlumat verib.

Onun sözlərinə görə, vaxtında və operativ yardım xidmətlərinin göstərilməsi zərərçəkmiş şəxslərin dövlət orqanlarına və digər xidmət subyektlərinə etimadını artırır: "Son dörd ildə Dövlət Komitəsinə məişət zorakılığı ilə bağlı daxil olan müraciətlər üç dəfə artıb. Zorakılığın səbəb və nəticələrinin, təkrar başvermə riskinin aradan qaldırılması, törədənlərin cəzalandırılması istiqamətində Daxili İşlər Nazirliyi tərəfindən tədbirlər gücləndirilib, polis əməkdaşları təlimatlandırılıb. Baş Prokurorluqda Cinayət təqibindən kənar İcraatlar İdarəsi yaradılıb, həmçinin intihar hallarının qarşısının alınması üzrə İşçi Qrup fəaliyyətə başlayıb".

Tədbirdə çıxış edən Milli Məclisin Ailə, Qadın və Uşaq məsələləri komitəsinin sədri Hicran Hüseynova isə zorakılıq dedikdə tək cəzə fiziki yox, psixoloji zorakılığın da nəzərə alınmalı olduğunu vurğulayıb. O bildirib ki, ölkəmizdə ictimai qınaq yoxdur. "Kiminsə yanında zorakılıq baş verdiyi halda gözünlü yummamalıdır. İctimai qınaq güclənsə, belə əməllərin sahibləri başa düşərlər ki, onlar qəbul edilməyəcəklər", - deyir Hicran Hüseynova əlavə edib.

Avropa Şurası Gender bərabərliyi şöbəsinin müdiri Katerina Boloneze isə dünyada üç qadınlardan birinin zorakılığa məruz qaldığını deyib.

"Zorakılıq cəmiyyət üçün ağır yüküdür. Ona görə bunun qarşısının alınması üçün koordinasiya hərəkət edilməlidir. Günahkarlar təqib edilərək cəzalandırılmalıdır. Həmçinin monitoring fəaliyyəti tam şəkildə həyata keçirilməlidir. Qadınların səlahiyyətə endirilməsi təşviq edilməlidir. Vətəndaş cəmiyyəti bu mövzuda birlikdə olmalıdır. Məsələyə global miqyasda yanaşmaqla, təcrübələrimizi bölüşərək məsələnin həllinə töhfə verə bilərik", - deyir Boloneze qeyd edib.

Bes ölkədə məişət zorakılığının 3 dəfə artmasının səbəbləri hansılardır?

Mövzu ilə bağlı sosioloq Üzeyir Şəfiyev "Yeni Müsavat"a danışib. Sosioloq qeyd

Arvadını döyən kişilərin sayı üç dəfə artıb - səbəblər

Sosioloq və hüquq müdafiəçisi deyir ki, əsas günahkar...

edib ki, məişət zorakılığı dedikdə tək cəzə qadına qarşı zorakılığın nəzərdə tutulması doğru yanaşma deyil: "Yeni məişət zorakılığı tək cəzə qadınlara qarşı zorakılıq anlamına gəlməməlidir. Burada tək cəzə kişi-qadın münasibətlərindəki zorakılıq halları deyil, uşaq məsələsi də var. Hər kəsə məlumdur ki, bu gün xeyli sayda uşaq məişət zorakılığından əziyyət çəkir, münasibətləri, konfliktli ailələrdə böyüyür. Bu zorakılıqlar, konfliktlər onlarda travmatik vəziyyət yaradır və bu bir ömür boyu uşağı müşayiət edir. Həmin uşaqlar da böyüyəndə bu zorakılığı ailələrinə qarşı tərəfə tətbiq edirlər. El arasında belə bir məsələ var, "Aşiq gördüyünü çağırar". Yeni uşaq nə götürürsə sonradan onu öz ailəsində imitasiya, tətbiq etməyə çalışır, çünki gördüyü odur".

Üzeyir Şəfiyev məişət zorakılığının artmasının bir çox səbəbləri olduğunu bildirdi: "Məişət zorakılığı məsələsi həmişə olub, bütün ölkələrdə, cəmiyyətlərdə var. Panellərdə, çıxışlarda görürük ki, Almaniyada, İngiltərədə və digər ölkələrdə belə hallar var, bu haqda danışılır. O ki qaldı ölkəmizdə məişət zorakılığının 3 dəfə artması, evvəllər məişət zorakılığı ilə bağlı məsələ işıqlandırılmırdı, çünki bu qədər sayt, internet resursları, sosial şəbəkələr yox idi. İndi isə işıqlandırma imkanları çoxdur.

Eyni zamanda sosial şəbəkələr, internet resursları bu və digər şəkildə ailələrə təsir göstərib. Məsələn, boşanmalara baxsaq görərik ki, boşanmaların artma səbəbləri arasında xəyanət faktı çoxluq təşkil etməyə başlayıb. Daha bir məsələ, cəmiyyətdə tək cəzə qadınlara qarşı deyil, qadınlar tərəfindən kişilərə qarşı da zorakılıq tətbiq edilir. Sadəcə, kişilər bunu dilə gətirmir. Təbii ki, burada tək cəzə fiziki deyil, psixoloji, iqtisadi, emosional zorakılıq da nəzərdə tutulur. Əksər hallarda emosional zorakılığı müəyyən, təyin etmək çox çətin olur. Məsələn, qadın kişiye qarşı elə bir reaksiya verə bilər ki, kişi

gərgin bir hala düşər, özünü zorakılığa məruz qalmış kimi hiss edə bilər, amma onu sübut edə bilməz.

Bu baxımdan məişət zorakılığı dedikdə burada tək cəzə birtərəfli, qadına qarşı zorakılıq kimi qiymətləndirmək doğru deyil. Nə qədər ki, biz bu məsələyə düzgün yanaşmayacağıq, bu problem öz həllini düzgün tapa bilməyəcək. Məsələyə kompleksli, ədalətli yanaşmaq lazımdır. Yeni qadınla kişini qarşı-qarşıya qoymaq düzgün deyil.

Müşahidə edirik ki, bəzən qadınlar düzgün maarifləndirilmir. Məsələn, onlar elə düşünür ki, dözümsüzlük nümayiş etdirməli və boşanmalıdır. Beləliklə, boşanmaların sayı bəzən bu tip səhv maariflənmə, səhv anlaşılma məsələsindən arta bilər. Həmçinin həmin maarifləndirmənin kim tərəfindən aparılmasına da diqqət edilməlidir. Biri var ki, bu maarifləndirmə orta statistik, normal ailəsi olan, biri də var ki, natamam ailəsi olan və yaxud hansısa aqressiyalı, içi kin püskürən adam aparır".

Dilare Əliyeva adına Azərbaycan Qadın Hüquqlarını Müdafiə Cəmiyyətinin sədri Novella Cəfəroğlu isə mövzuya bu cür rəy bildirib: "Hesab edirəm ki, bu məsələnin kökündən həll olunması qanunların işləmə-

sinə bağlıdır. Yeni zorakılıq haqqında qanun var və o qanunlar işləyirsə, bu cür hallar tamamilə azalar. Doğrudur, televiziya ekranlarında qadına qarşı zorakılıqla bağlı danışılır, müzakirələr aparılır, amma bu, davamlı, mütəmadi olmalıdır.

Cəmiyyətin özü də bu məsələyə səssiz qalmamalıdır. Həmiyə məlumdur ki, qohum-qonşu döyülən qadını görür, amma aidiyyəti qurumlara məlumat vermək istəmir, buna maraq göstərmirlər. Cəmiyyətin özündə bir biganəlik var. Yeni həm cəmiyyət, həm də aidiyyəti qurumlar birlikdə bu məsələ ətrafında çalışmalıdır.

İndi kişilər də ailə qarşısında gücsüz olublar. Evvəllər qardaş çıxırdı bacının qabağına ki, "davranışlarına diqqət et". Amma indi o sözü deyəndə bacısı deyir ki, "səni məhkəməyə verərəm, tutduracam, necə istəyirəm o cür davranıram, geyinirəm, yaşayırıam". Nəticədə qardaş vurub bacısını öldürür. Məsələ budur. Yeni indi bəzən qadınların, qızların davranışları ürkəçəlməyə başlayıb və yaxud aqressivlik nümayiş etdirirlər. Nəticədə zorakılıq artır. Necə ki, narkomaniyaya qarşı mübarizə aparırıq, eləcə də zorakılığa qarşı kompleksli şəkildə mübarizə aparmalıyıq".

✎ **Xalidə GƏRAY,**
"Yeni Müsavat"

MEDIA məişət zorakılığı ilə bağlı mətbuata çağırış etdi

"Bu gün mediada məişət zorakılığı ilə bağlı eyni səhvlər təkrarlanır. Ona görə də məsələyə ancaq medianın peşəkarlığı kontekstindən yanaşmaq doğru deyil."

Bu fikirləri Medianın İnkişafı Agentliyinin şöbə müdiri Natiq Məmmədli "Məişət zorakılığının qarşısının alınması: imkanlar və perspektivlər" mövzusunda keçirilən beynəlxalq konfrans çərçivəsindəki paneldə deyib.

Şöbə müdiri bildirib ki, maarifçilik Azərbaycan jurnalistinin əsas missiyası və alın yazısıdır: "Etik prinsiplərin təbliği davam etməli, bu işlərdən yorulmamalıyıq. Media ictimai əhəmiyyətli məişət zorakılığını işıqlandırarkən etik normaları qorumaqlıdır. Jurnalistin peşəkarlığı özünü sosial şəbəkələrdə və ya digər platformalarda gördüyü açıq informasiyaları necə işıqlandırmaqda göstərir".

N.Məmmədli əlavə edib ki, jurnalistlərin fəaliyyətini tənzimləyən qanunlar peşə etikasının tələbləri ilə üst-üstə düşür.

Bu il 46 min nəfərə əlillik təyin edilib

Əmək və Əhalinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyinin tabeliyindəki Dövlət Tibbi-Sosial Ekspertiza və Reabilitasiya Agentliyi 2023-cü ilin yanvar-sentyabr ayları ərzində 45,5 min şəxsə əlillik təyin edib. Bu barədə Əmək və Əhalinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyindən məlumat verilib.

Bildirilib ki, onlardan 22,6 mininə ilkin, 22,9 mininə təkrar əlillik təyinatı aparılıb. Əlillik təyinatından sonra e-sistem üzərindən həmin şəxslərə əlilliyə görə proaktiv qaydada sosial ödənişlər təyin olunub.

Qeyd olunan dövrdə agentliyin reabilitasiya müəssisələrində 78,9 min şəxsə reabilitasiya xidmətləri göstərilib.

Ağdaşda kişi qonşusunu küt alətlə öldürdü

Ağdaş sakini Araz Hacıyev qətlə yetirilib, qonşusu saxlanılıb. Bu barədə Baş Prokurorluqdan məlumat verilib. Bildirilib ki, dekabrın 7-si saat 1 radələrində Ağdaş rayonu ərazisində 1968-ci il təvəllüdü Araz Hacıyevin öldürülməsi barədə rayon prokurorluğuna məlumat daxil olub.

Araşdırmalarla 1973-cü il təvəllüdü Rövşən Rüstəminin aralarında yaranmış mübahisə zamanı qonşusu Araz Hacıyevə küt alətlə xəsarətlər yetirərək qəsdən öldürməsinə əsaslı şübhələr müəyyən edilib.

Faktla bağlı Ağdaş Rayon Prokurorluğunda Cinayət Məcəlləsinin 120.1-ci (qəsdən adam öldürmə) maddəsi ilə cinayət işi başlanıb, Rövşən Rüstəmli iş üzrə şübhəli şəxs qismində tutulub.

Azərbaycan Mərkəzi Bankında keçirilən valyuta hərraclarında dollara tələbin yenidən artması müşahidə olunur. 28 noyabr-5 dekabr aralığında keçirilən 3 hərracda 241.1 milyon dollar satılıb. Digər tərəfdən, bu hərraclarda hər satış əvvəlkindən daha çox olub. Əgər noyabrın 28-də keçirilən hərracda 68.2 milyon dollarlıq tələb yaranmışdısa, noyabrın 30-da 77.8, dekabrın 5-də 95.1 milyon dollarlıq sifariş olub. İqtisadçı-alim, Milli Məclisin İqtisadi siyasət, sənaye və sahibkarlıq komitəsinin üzvü Vüqar Bayramov bildirib ki, dollara tələbin artması daha çox mövsümi faktorlarla bağlıdır. Onun sözlərinə görə, dekabrda həm biznesin, həm də vətəndaşların xarici valyuta tələbi yüksəlir: “Öncədən proqnozlaşdırıldığı kimi, dekabrda dollara tələbin artması gözlənilən idi. Belə ki, dövlət və özəl müəssisələrin və eləcə də bankların xarici borc öhdəlikləri üçün cari maliyyə ilində son ayın olması, idxalın artması, bayramlarla bağlı olaraq xarici səfərlərin çoxalması dollara tələbi artırır”.

Dollara tələbin artması kontekstində manatın məzənnəsinin necə dəyişməsinə gəldikdə, deputat xatırladı ki, Azərbaycanda hələ ki, üzən məzənnə rejiminə keçilməyib: “Praktiki olaraq, manatın məzənnəsi birbaşa Azərbaycan Mərkəzi Bankının qərarlarından asılıdır. Mərkəzi Bank prosesə birbaşa intervensiya etmək imkanlarını qoruyub saxlayır. Ona görə də gələn il manatın məzənnəsinin necə dəyişməsi birbaşa Azərbaycan Mərkəzi Bankının mövqeyindən asılı olacaqdır”.

Qeyd edək ki, qısamüddətli tələb artımından sonra dekabrın 7-də keçirilən növbəti valyuta hərracında banklar cəmi 44,8 milyon dollar alıblar. Ümumilikdə, son 2 ildə Azərbaycanda müşahidə olunan tendensiya - dollara tələbin azalması davam edir. Belə ki, bu ilin yanvar-noyabr aylarında Mərkəzi Bankın Dövlət Neft Fondu (ARDNF) ilə birlikdə keçirdiyi valyuta hərraclarında 3 milyard 274,4 milyon ABŞ dolları məbləğində satış olub. Bu, ötən ilin eyni dövrü ilə müqayisədə 28,7 faiz azdır. Ötən ilin eyni dövründə valyuta satışı 4 milyard 589,4 milyon dollar təşkil etməklə, əvvəlki ildən 19,5 faiz az olmuşdu. Göründüyü kimi, bu il valyuta satışının həcmində azalma daha da sürətlənib.

Maraqlıdır ki, bu il valyuta hərraclarında xarici valyuta təklifi yalnız Neft Fondundan olmayıb. Fondan verilən məlumata görə, sentyabr ayında valyuta hərraclarında satılmış 259,8 milyon ABŞ dolları vəsaitin 164,5 milyon ABŞ dolları və yaxud 63,3 faiz-i ona məxsus olub: “Valyuta satışı bazar-

ləbi üstələdiyi halda Mərkəzi Bankın valyuta bazarına alış-yönümlü müdaxiləsidir. Müdaxilə baş verərsə, pul təklifi arta bilər və gələcək inflyasiyanın qarşısını almaq üçün AMB sterilizasiya əməliyyatlarının genişlənməsini zəruri edəcək. Bu da hər kəsə ayındır ki, nəticədə Mərkəzi Bankın xərcləri artacaq”.

Dövlət Neft Fonduna neft-qaz sektorundan daxilolmalarda da azalma diqqəti cəlb edir. Belə ki, bu ilin yanvar-noyabrında “Azəri-Çıraq-Günəşli” yatağından fonda 6 milyard 353,8 milyon ABŞ dolları, “Şahdəniz” yatağından (qaz və kondensat) isə 1 milyard 308 milyon ABŞ dolları daxil olub.

Azərbaycan Respublikasına dünyanın 186 ölkəsindən 1723,6 min və ya əvvəlki ilin müvafiq dövrü ilə müqayisədə 30,3 faiz çox əcnəbi və vətəndaşlığı olmayan şəxs gəlib. Lakin xarici turistlərin gəliş sayının artmasına baxmayaraq, onların Azərbaycanda bank kartları vasitəsilə xərcləmələrində artım baş verməyib. İqtisadi islahatla-

Xarici valyutaya tələbin kəskin azalmasının bir neçə mühüm səbəbi var. Bunlardan birincisi quru sərhədlərin bağlı qalması nəticəsində sərhədyanı ticarətin aradan qalxmasıdır. Pandemiya dövründə bağlanan quru sərhədləri hökumət hələ də açmayıb. Bu isə İran, Gürcüstan və Rusiya ilə sərhədyanı tica-

Azərbaycanda dollar bolluğu

Bütün kanallar üzrə gələn azalıbsa, tələb niyə artmır?

rətəin sıfırlanmasına gətirib çıxarıb. Sərhədyanı ticarətin əsasən azərbaycanlıların qonşu ölkələrdən fərdi qaydada mal və məhsul idxalı üzərində qurulduğunu nəzərə alsaq, onun aradan qalxması ilə xeyli xarici valyutanın ölkədən çıxışının dayandığını söyləyə bilərik.

Quru sərhədlərin bağlı olması Azərbaycandan xaricə turist səfərlərinin də kəskin azalmasını şərtləndirib ki, bu da xarici valyutaya tələbi azaldan başlıca amillərdən biridir.

Nəhayət, xarici valyutaya tələbi azaldan daha bir amil ölkə iqtisadiyyatında istehsalın minimum səviyyədə olmasıdır: istehsal müasir texnologiyaların, avadanlıqların idxalını, ən azı mübadiləsinə tələb edir. İqtisadiyyatın xammal ixracı üzərində dayandığı bir şəraitdə isə belə idxal minimuma düşür. Yerli istehsalın olmaması ixrac strukturunda da aydın görünür. İqtisadi islahatların Təhlili və Kommunikasiya Mərkəzinin hazırladığı “İxrac icmalı”nın dekabr sayına əsasən, 2023-cü ilin yanvar-noyabr ayları ərzində Azərbaycanın ümumi ixracı 31,5 milyard ABŞ dolları təşkil edib ki, bunun yalnız 3 milyard dolları qeyri-neft sektorunun payıdır.

Cari ilin 11 ayı ərzində təbii qazdan əldə olunan elektrik enerjisinin ixracı 3,1 dəfə, spirtli və spirtsiz içkilərin ixracı 2,5 dəfə, plastmas və ondan hazırlanmış məmulatların ixracı 22,1 faiz, qara metallardan hazırlanmış məmulatların ixracı 16,4 faiz, meyvə-tərəvəz ixracı isə 8,1 faiz artıb. İyirmi ildən yuxarıdır ölkənin qeyri-neft ixracında prioritet elan edilmiş aqrar sektorun ixracda payı 853,62 milyon dollar təşkil edib.

□ **Dünya SAKİT,**
“Yeni Müsavat”

dakı tələb-təklif əsasında formalaşır. Ötən ay valyutaya tələb təklifdən az olduğu üçün ARDNF-nin manat alış məqsədilə həyata keçirdiyi valyuta satışı cədvəldə nəzərdə tutulandan az icra olunub”.

Əvəzində Mərkəzi Bank 8 aylıq fasilədən sonra ötən ay valyuta ehtiyatlarının bir hissəsini (95,3 milyon ABŞ dolları) hərraca çıxarıb. Buna baxmayaraq, Mərkəzi Bank hərraclardan böyük miqdarda valyuta almalı olub. Qurumun rəhbəri Taleh Kazımovun verdiyi məlumata görə, 10 ayda Mərkəzi Bankın keçirdiyi valyuta hərraclarının 99-da təklif tələbi üstələyib. Nəticədə, AMB-nin ehtiyatları 1 milyard 248 milyon ABŞ dolları artıb: “Valyuta bazarında məzənnə sabitliyinin təmin edilməsi məqsədilə AMB bazara alış-yönümlü müdaxilələr həyata keçirib. Bunun sayəsində AMB-nin ehtiyatları 1 milyard 248 milyon ABŞ dolları artıb. Lakin narahatedici məqamlardan biri də təklif tə-

Maraqlıdır ki, Azərbaycan neft ixracının azalması, həmçinin dünya bazarında təbii qazın qiymətinin düşməsi nəticəsində ölkəyə əsas kanallardan xarici valyuta daxilolmalarında ciddi azalma var. Dövlət Gömrük Komitəsinin məlumatına əsasən, 2023-cü ilin yanvar-oktyabr aylarında Azərbaycanın xarici ticarət dövriyyəsi 43 milyard 520.18 milyon dollara bərabər olub. Bu, illik müqayisədə 6 faiz azdır.

On ayda ölkənin ixracı 15.5 faiz azalaraq 29 milyard 345 milyon ABŞ dolları, idxalı isə 22.3 faiz artaraq 14 milyard 174 milyon ABŞ dolları təşkil edib. Nəticədə xarici ticarət dövriyyəsində 15 milyard 171 milyon dollarlıq müsbət saldo yaransa da, bu, ötən ilin eyni dövrünə nisbətən 34.3 faiz az olub.

Mərkəzi Bankın ilkin rəqəmlərinə əsasən, 2023-cü ilin yanvar-sentyabr ayları ərzində ölkəyə daxil olan pul baratlarının həcmi 1 milyard 281 milyon dollar təşkil edib. Bu, ötən ilin eyni dövrü ilə müqayisədə 2,2 dəfə azdır.

Ötən ilin eyni dövründə AÇG yatağından fonda daxilolmalar 9 milyard 161 milyon, “Şahdəniz” yatağından isə 1 milyard 357 milyon ABŞ dolları təşkil etmişdi. Bu isə o deməkdir ki, AŞG üzrə Neft Fondunun gəlirləri 2 milyard 807,2 milyon dollar və ya 30,6 faiz, “Şahdəniz” üzrə gəlirləri isə 49 milyon dollar və ya 3,6 faiz azalıb.

Neft Fondu ilə yanaşı neft-qaz sektorundan dövlət büdcəsinə daxilolmalarda da azalma var. Rəsmi məlumata əsasən, 2023-cü ilin yanvar-oktyabr aylarında Dövlət Vergi Xidmətinin xətti ilə dövlət büdcəsinə neft-qaz sektorundan 6 milyard 206,1 milyon manat vergi daxil olub. Ötən ilin eyni dövründə bu göstərici 6 milyard 960,4 milyon manat təşkil etmişdi. Bu isə neft-qaz sektorundan vergi daxilolmalarının 754,3 milyon manat azalması deməkdir.

Azərbaycana xarici valyutanın daha bir daxilolma kanalı xarici turistlərdir. Dövlət Statistika Komitəsinin məlumatına görə, 2023-cü ilin ilk 10 ayında

rın Təhlili və Kommunikasiya Mərkəzinin məlumatına əsasən 2023-cü ilin yanvar-oktyabr aylarında banklara məxsus ödəniş xidməti şəbəkəsində digər qeyri-rezident maliyyə institutlarının emissiya etdiyi ödəniş kartları ilə 1,8 milyard manat, yalnız oktyabr ayında isə 203,6 milyon manat dəyərində əməliyyat aparılıb. 2022-ci ilin yanvar-oktyabr aylarında da əcnəbilər Azərbaycanda bank kartları vasitəsilə 1,8 milyard manatlıq əməliyyat aparmışdılar. Bu isə gələnlərin sayındakı artımın xərcləmələrdə əksini tapmadığını göstərir.

Bu ilin ötən dövrü ərzində xarici valyuta daxilolmalarında cüzi payı olan bir istiqamətdə artım qeydə alınıb. Söhbət bankların xarici mənbələrdən cəlb etdikləri vəsaitlərdən gedir. Mərkəzi Bankın statistikasından aydın olur ki, bu il noyabrın 1-nə Azərbaycan banklarının xarici öhdəlikləri 2 milyard 328,8 milyon manat təşkil edib. Bu, ötən il noyabrın 1-i ilə müqayisədə 26,2 faiz çoxdur.

MUSAVAT

Son səhifə

N 221 (8357) 8 dekabr 2023

Turistlər Eyfel qülləsini ən məyusedici görkəmli yer adlandırdılar

“OneTwoTrip” xidmətinin istifadəçiləri məşhur attraksionlar arasında Eyfel qülləsinin onları ən çox məyus etməsinə səbəb olduğunu bildirdilər. Antireytingdə respondentlərin 3%-i Eyfel qülləsini qeyd edib. Daha sonra bu siyahıda Kolizey (1,5%) və Piza qülləsi (1%), həmçinin müxtəlif xarabalıqlar və qazıntılar yer alıb. Bundan əlavə, səyahət edənlərin 67%-i attraksionların baha olmasından şikayətlənib. Həmçinin respondentlərin 29%-i turizm obyektlərinin pis vəziyyətdə olduğunu, 27%-i isə ziyarətçilərin çoxluğunu qeyd ediblər. Turistlər arasında narazılığın digər səbəbləri arasında attraksionların fotoşəkillərlə uyğunsuzluğu (18%), biletlərin yüksək qiyməti (12%) və görkəmli yerlərə gedən yolların çətin olması (10%) olub.

İtaliyada içərisində turistlərin olduğu qayıq aşdı

Arsiyalı turistlər olduğu qayıq İtaliyanın Venesiya şəhərindəki Verona kanalının ortasında aşdı. Qayıqın aşma təhlükəsi olduğundan səyahətçilərdən selfi çəkmələri xahiş edilib. Lakin onlar göstərişlərə qulaq asmayıblar və qayıqın bir tərəfinə toplaşmış şəkil çəkirdilər. Nəticədə qayıq aşdı və içindəki hər kəs soyuq suya düşüb. Turistlərə kömək etmək üçün hadisə yerinə yangınsöndürmə briqadası gəlib.

Maykl Ceksonun ilk studiya yazısı satışa çıxarılacaq

Maykl Ceksonun “The Jackson 5” qrupu ilə ilk studiya yazısı dekabrın 7-də rəqəmsal formatda artıq ölçətiləcək. Bu barədə “Anotherblock” musiqi platforması məlumat yayıb. “Anotherblock”-a görə, Cekson və qardaşları tərəfindən yaradılan “The Jackson 5” qrupu ilk dəfə 13 iyul 1967-ci ildə Çikaqoda “Big Boy” mahnısını lentə alıb. “Studiya oxuma debütü” zamanı Ceksonun cəmi səkkiz yaşı olub.

Qədim misirlilərin müqəddəs hesab etdikləri heyvanlarla qəddarcasına davrandıqları məlum oldu

Qədim misirlilərin əsirlikdə yetişdirdiyi babuinlərin (əntərkimilər fəsiləsinin pavianlar cinsinə aid məməli heyvan) sümükələrinin təhlili heyvanların zəif qidalandığını və onlara günəş işığının verilmədiyini üzə çıxarıb. Araşdırma “PLOS ONE” jurnalında dərc olunub.

Eramızdan əvvəl IX əsrdən eramızın IV əsrinə qədər Qədim misirlilər dini məqsədlər üçün müxtəlif növ heyvanları mumiyalayıblar.

Yeni araşdırmada arxeoloqlar Luksurun qərb sahilindəki Qədim Misir Meymunlar Vadisindən 36 ayı babuin mumiyaalarını tədqiq ediblər.

Sümükələrdə yaranan zədələr, deformasiyalar və digər anomaliyalar göstərir ki, meymunların ekseriyyəti çox güman ki, əsirlikdə doğulub böyüdüləri nəticəsində pis qidalanma və günəş işığının olmamasından əziyyət çəkiblər. Oxşar xüsusiyyətlər

eyni dövrə aid digər iki bölgədən olan babuin mumiyaalarında da müşahidə olunur.

Bu nəticələr qədim Misirdə babuinlərin mumiyaalmasından əvvəl necə saxlandığı və onlarla necə rəftar olunduğu barədə təsəvvür yaradır.

Müəlliflər təxmin edirlər ki, meymunların qidalanması haqqında daha çox məlumat əldə etmək üçün onların dişlərini analiz etmək lazımdır. Bundan əlavə, eger onlardan DNT çıxarıla bilsə, genetik məlumatlar qədim misirlilərin babuinləri harada ovladıqlarını dəqiq göstərə bilər.

Küçədən keçəndə paltarları virtual olaraq əynində yoxlamaq mümkün olacaq

Süni intellekt erası özü ilə yeniliklər gətirməyə və insanları təəccübləndirməyə davam edir. Belə ki, artıq yoldan keçən hər bir şəxs paltarları virtual olaraq əynində “sınağa” biləcək. Hələlik yenilikdən ancaq Britaniya paytaxtının sakinləri faydalanır. Belə ki, Londonda əlavə realıq funksiyasına malik təchizat otağı işə başlayıb: Süni intellekt insanın hərəkətlərini qeyd edir və onun paltarını istənilən seçilmiş elementlə “əvəzləyərək”, nəticəni ekranda göstərir.

Payız və qış aylarında yüksək əhval-ruhiyyədə olmağın yolları budur

Psixiatrik Viktor Nurdəv izah edib ki, payız və qış aylarında bir çox insanlar kədər hissi keçirir və enerji çatışmazlığından əziyyət çəkirlər. Bunun səbəbi gündüz işığının azalması və mövsümi affektiv pozğunluqdur. “Mövsümi affektiv pozğunluğu olan insanlar kədərli bir əhval və enerji çatışmazlığı yaşaya bilərlər” deyib Viktor Nurdəv: “Yorğunluq, əsəbilik, yorğunluq artır, iş qabiliyyəti azalır. Apatiya, konsentrasiya çətinliyi və uzun bir gecə yuxusu tez-tez müşahidə olunur. Şirin və nişəstəli qidaların istehlakı artaraq kilo almağa səbəb ola bilər”.

Daha şən olmaq üçün psixoloqlar hər gün küçədə olmağı, həm evdə, həm də işdə kifayət qədər işığın olduğundan əmin olmağı, fiziki aktivliyi qorumağı və gündəlik iş rejiminə riayət etməyi məsləhət görürlər. Bundan əlavə, depressiyaya və pis psixi sağlamlığa səbəb olan sosial təcridənin qayınmaq lazımdır. Bunun üçün dostlarla, sevdiklərinizlə daha tez-tez görüşmək, stressi aradan qaldırmaq, mənfi düşüncələrdən yayınmaq hobbilərlə məşğul olmaq faydalıdır.

Daha əvvəl terapevt Nadejda Çernışovanın pis hava şəraitində belə səmərəliliyi və enerjini qorumağın yollarını çağırıldığı bildirilmişdi. Mütəxəssisə görə, kifayət qədər yuxu almalı, otağı daha tez havalandırmaq və hər gün çölə çıxmalısan.

Bunları bilirsinizmi?

- * Ay işığının bizə çatması 1,3 saniyə çəkir.
- * Buqələmunların dili bədənlərindən iki qat uzundur.
- * Liftdə ayna qoyulmasının əsas səbəbi qapılar açılarkən kabinənin yerində olduğunu görməkdir.
- * Fillərin rəngi əslində boz deyil qızılı-torpaq rəngidir. Boz görünmələrinin səbəbi palçıqlı suların üzərilərində qurumasıdır.
- * Qiymətli daşların çoxu bir neçə elementin birləşməsindən meydana gəlir, yalnız brilyant tamamilə karbondan əmələ gəlir.
- * Albert Eynşteyn 9 yaşından sonra tam danışmağa başlayıb. Buna görə də ailəsi onun əqli cəhətdən qüsurlu olduğunu düşünüb.
- * “Santa Klaus”un paltarları əslində yaşıl rəngdədir. Ancaq bir kola markası onu qırmızı-ağ olaraq dünyaya tanıdıb.
- * Qütb ayları isti və nəmli mühitdə qaldıqları zaman kürklərinin rəngi yaşıl rəngə çevrilir.
- * Alma, soğan və kartofun dadı eynidir. Yalnızca qoxuları fərqlidir. Əslində hamısı şirindir.
- * Göytürlər turşu qatıq turşuluğunu azaltmaq üçün üzərinə su töküblər. Beləliklə özləri də bilmədən ayrı-ayrılıqda kəşf ediblər.
- * Dünyanın ən sürətli böyüyən bitkisi bambuk ağacıdır. Ağac gündə 90 santimetr uzanır.
- * Dünyada ən çox satılan telefon “Nokia” markasının 2003-cü ildə satışa çıxardığı, 250 milyon ədəd satılan “Nokia 1100”-dir.
- * Alimlərin fikrincə, insan məktəbi bitirdikdən 22 il sonra sinif yoldaşlarının demək olar hamısının adını və simasını yaddan çıxarır.
- * Roma ordusunda hər çadırdan 10 əsgər qalırdı. Hər çadırın öz başçısı seçilir və “dekan” adlanırdı.
- * İnsan orqanizmində yaşayan bakteriyalar 2 kq təşkil edir.
- * Gi de Mopassan, Aleksandr Duma, Şarl Quna “Parisdə Eyfel qülləsinin ucaldılmasına qarşı “protest” imzalayıblar.
- * Həyatı boyu insanın hər barmağı 25 milyon dəfə əyilir.
- * Bir ildə 21 milyon 557 min 600 saniyə var.

İçkidən imtina etmədən arıqlamağın yolu budur

Avstraliyalı qidalanma mütəxəssisi Sara Di Lorenzo alkoqoldan imtina etmədən arıqlamağın bir neçə yolundan danışdı. Onun sözləri lenta.ru saytında yayımlanıb.

Di Lorenzoya görə, müxtəlif spirtli içkilərdə neçə kalori olduğunu anlamaq vacibdir. Bədən quruluşu üçün ən təhlükəli olan şirin şərbət və soda olan kokteyllər və içkilərdir. Məsələn, həkim cin və tonik deyil, cin və soda içməyi məsləhət görür, çünki birinci variantda yalnız 83 kilokalori, ikincisində isə - 183.

Dietoloq şərab deyil, bir stəkanda təxminən 77 kilokalori olan quru şampan seçməyi məsləhət görür. Eyni zamanda bədən quruluşunu saxlamaq istəyənlər üçün tequila ən optimal seçim olacaq - bir stəkan içkidə cəmi 60 kilokalori var.

Həkim dedi ki, həftədə ən azı dörd-beş alkoqolsuz gün olmalıdır. Fasilələr qaraciyərin “istirahət etməsinə” və bədənə maye tutma problemini həll etməyə imkan verəcək. “Hər bir spirtli içkini bir stəkan su ilə için. Bu, ertəsi gün arıqlamağa səbəb olan suyun tutulmasının qarşısını almağa kömək edəcək, həmçinin susuzlaşdırma və baş ağrısının qarşısını alacaq” dedi.

Di Lorenzo insanların içki içərkən seçdikləri qəlyanaltılara diqqət yetirib. O, qızardılmış və yağlı yüksək karbohidratlı qidalardan uzaq durmağı və əvəzinə daha çox protein və tərəvəz yeməyi məsləhət görür. Dietoloq tövsiyəsini spirtli içki qəbul edərkən maddələr mübadiləsinin ləngiməsi və nəticədə əlavə kalorilərin əlavə funtlara çevrilməsi ilə izah edir.

Səhifəni hazırladı: SELCAN

Baş redaktor:
Nazim SABİROĞLU

e-mail adres: yenimusavat@mail.ru

“Yeni Musavat”ın kompüter mərkəzində yığılıb, səhifələnilib, “Azərbaycan” nəşriyyatında çap edilib. Əlyazmalar geri qaytarılmır. Müəlliflərlə redaksiyanın mövqeyi uyğun gəlməyə bilər.

Ünvan: Bakı şəhəri,
R.Rüstəmov küçəsi
2528-ci məhəllə ev 44/d
Tel: 520 01 23 (24, 25, 26, 27, 28)

Sifariş: 3250

Lisenzia N: B 114
SAYI: 1.500